

ZAKON O IZVRŠENJU KRIVIČNIH SANKCIJA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

("Službene novine Federacije BiH", br. 44/1998, 42/1999, 12/2009, 42/2011 i 39/2024)

(neslužbeni prečišćeni tekst)

I - OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Ovim zakonom uređuje se izvršenje krivičnih sankcija i drugih mjera izrečenih u krivičnom postupku (u daljem tekstu: sankcije), utvrđenih zakonima Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija), koji se odnose na: izvršenje kazne zatvora, dugotrajnog i maloljetničkog zatvora, kućnog zatvora sa elektronskim nadzorom. položaj osuđenih osoba na izdržavanju kazne zatvora, postupanje sa osuđenim osobama, uvjetni otpust, otpuštanje osuđenih osoba i pomoć nakon izdržane kazne zatvora, ustanove za izvršenje kazne zatvora, privredne jedinice kazneno-popravnih zavoda, radno-pravni status službenika u ustanovama, izvršenje mjera sigurnosti, izvršenje odgojnih mjera, izvršenje zavodskih mjera, odgađanje, prekid i prestanak odgojnih mjera, pomoć nakon izvršenja zavodske mjere i druga pitanja od značaja za izvršenje krivičnih sankcija u Federaciji.

Pitanja koja se odnose na izvršenje novčanih kazni, sankcija za privredne prijestupe, prekršajnih sankcija, mjera sigurnosti i odgojnih mjera koje nisu regulisane ovim zakonom, uredit će se kantonalnim-županijskim zakonom.

Član 1a

(1) Na izvršenje krivičnih sankcija koje je izrekao Sud Bosne i Hercegovine primjenjuje se zakon Bosne i Hercegovine o izvršenju krivičnih sankcija.

(2) Na izvršenje pritvora određenog od strane Suda Bosne i Hercegovine primjenjuju se zakoni Bosne i Hercegovine kojima se uređuje izvršenje pritvora.

Član 2

Osobe prema kojima se izvršavaju sankcije lišavaju se prava ili se ograničavaju u pravima samo u granicama nužnim za ostvarivanje svrhe pojedinih sankcija, u skladu sa zakonom.

Član 3

Izvršenju sankcije pristupa se kad postane pravosnažna odluka kojom je sankcija izrečena i ako za izvršenje sankcije nema zakonskih smetnji.

Sa izvršenjem sankcije može se otpočeti i prije nego što je postala pravosnažna odluka kojom je sankcija izrečena samo ako je to zakonom posebno predviđeno.

Član 4

Kada su ispunjeni uvjeti da se pristupi izvršenju sankcije, nadležni sud određen zakonom kantona-županija ili drugi nadležni sud (u daljem tekstu: sud) obavezan je preduzeti potrebne radnje da se izvršenje sankcije provede bez odgađanja u skladu sa ovim zakonom.

Izvršenje sankcije može biti odgođeno samo u slučajevima i pod uvjetima predviđenim zakonom.

Član 5

Organi vlasti, ustanove i druge pravne osobe u čiji djelokrug spada primjena zdravstvenih, socijalnih, odgojnih ili drugih mjera od značaja i za izvršenje pojedinih sankcija, obavezni su saradivati sa ustanovama.

Radi što potpunijeg ostvarivanja svrhe pojedinih sankcija, ustanove će saradivati sa pravnim osobama koje bi im prema svojoj djelatnosti mogle pružiti pomoć.

Ustanove su dužne omogućiti pristup i razgovor sa osuđenim osobama domaćim i međunarodnim organizacijama i drugim institucijama nadležnim za praćenje i ostvarivanje ljudskih prava i osnovnih sloboda u skladu sa zakonom i odgovarajućim međunarodnim dokumentima.

Član 6

Osoba prema kojoj je primijenjena sankcija ne plaća troškove izvršenja, osim troškova novčane kazne, kao i drugih troškova, u skladu sa zakonom.

Član 7

Za podneske, službene radnje, rješenja i druge akte u vezi sa izvršenjem sankcija ne plaća se taksa.

Član 8

(1) Radi praćenja, proučavanja i unapređenja sistema izvršenja sankcija, federalni ministar pravde (u daljem tekstu: federalni ministar), može osnovati stručni savjet iz reda predstavnika naučnih ustanova, sudova, organa uprave, stručnih udruženja i drugih institucija koje se bave pitanjima odgoja i kriminaliteta.

(2) Radi unaprjeđivanja komunikacije, razmjene podataka unutar i van sistema, vođenja i praćenja statističkih podataka u sistemu izvršenja sankcija, može se uvesti integralni informatički sistem sa jedinstvenom bazom podataka.

(3) Propis o funkcioniranju integralnog informatičkog sistema donosi federalni ministar.

Član 9

Poslovi izvršenja sankcija propisani ovim zakonom su poslovi od posebnog interesa za Federaciju.

II - IZVRŠENJE KAZNE ZATVORA, DUGOTRAJNOG ZATVORA, MALOLJETNIČKOG ZATVORA I KUĆNOG ZATVORA SA ELEKTRONSKIM NADZOROM

1. Opće odredbe

Svrha izvršenja kazne zatvora, dugotrajnog zatvora i maloljetničkog zatvora (u daljem tekstu: kazna zatvora) kao i kućnog zatvora sa elektronskim nadzorom je da osuđene osobe tokom izdržavanja kazne, kroz sistem savremenih odgojnih mjera, usvoje društveno prihvatljive vrijednosti u cilju lakšeg uključivanja u uvjete života na slobodi i da se ponašaju u skladu sa zakonom i ispunjavaju dužnosti građanina.

Član 11

Postupanje s osuđenim osobama mora biti čovječno i s poštovanjem njihovog ljudskog dostojanstva, s očuvanjem njihovog tjelesnog i duševnog zdravlja, vodeći pri tome računa da se održi potreban red i disciplina.

Zabranjeno je provođenje bilo kakve torture i drugih surovih, neljudskih ili nehumanih i ponižavajućih postupanja od strane službenih osoba ustanove prema osuđenim osobama.

U postupanju sa osuđenim osobama ne smije biti diskriminacije zasnovane na rasi, boji kože, polu, jeziku, religiji ili vjerovanju, političkim ili drugim uvjerenjima, nacionalnom i socijalnom porijeklu, srodstvu, ekonomskom ili nekom drugom statusu.

Član 12

Osuđena osoba ima pravo zadovoljavati svoje vjerske potrebe.

Ustanove su obavezne obezbijediti uvjete za zadovoljavanje vjerskih potreba.

Član 13

S osuđenim osobama treba postupati na način koji u najvećoj mjeri odgovara ličnosti osuđenog i prilagođen postignutom uspjehu u tretmanu.

Radi postizanja uspješnog tretmana obavlja se klasifikacija osuđenih osoba.

Član 14

Kod osuđenih osoba treba razvijati osjećanje lične odgovornosti za njihove postupke i podsticati ih da u svom tretmanu i sami sudjeluju.

Tokom izvršenja kazne zatvora osigurati će se osuđenima sudjelovanje u održavanju reda i discipline, kao i u odgojnim, kulturnim, sportskim i drugim djelatnostima.

Član 15

Osuđene osobe izdržavaju kaznu zatvora, u pravilu, skupno.

Kada to zahtijeva zdravstveno stanje osuđene osobe ili kad je to predviđeno zakonom može se odrediti da osuđena osoba izdržava kaznu odvojeno od ostalih.

Muške i ženske osobe izdržavaju kaznu zatvora odvojeno.

Maloljetne osobe izdržavaju kaznu zatvora, u pravilu, odvojeno od punoljetnih osoba.

Član 16

Osuđenim osobama na izdržavanju kazne zatvora osiguravaju se prava i pogodnosti predviđene ovim i drugim zakonima i propisima donesenim na osnovu tih zakona.

Član 17

Osuđenim osobama omogućit će se rad u skladu sa njihovim psiho-fizičkim i stručnim sposobnostima i mogućnostima ustanove.

Rad osuđenih osoba treba biti koristan i da što više odgovara savremenom načinu obavljanja rada iste vrste na slobodi.

Svrha ovog rada je da osuđeni steknu, odnosno održe i povećaju svoje radne sposobnosti, radne navike i stručno znanje radi što lakšeg uključivanja u koristan život na slobodi.

Osuđene osobe svojim radom ostvaruju sredstva koja služe za njihove lične potrebe i za plaćanje zakonskog izdržavanja i drugih obaveza, u skladu sa zakonom.

Postizanje ekonomske koristi od rada osuđenih osoba ne smije ići na štetu ostvarenja svrhe toga rada.

Član 18

Za osuđene osobe za koje je to potrebno organizuje se nastava za opću i stručnu izobrazbu i osposobljavanje.

U svrhu postizanja opće izobrazbe i tretmana osuđenih tokom izvršenja kazne zatvora, organizuju se razni oblici školovanja, tečajeva, slobodnih aktivnosti, kulturno-prosvjetnog rada i tjelesne kulture i omogućuje čitanje knjiga i dnevne štampe, kao i korištenje drugih sredstava informisanja.

Član 19

Radi poticanja vlastitih napora osuđenih osoba za uključivanje u redovan život na slobodi, osuđeni za koje se s osnovom može očekivati da će se na slobodi dobro vladati i da neće vršiti krivična djela mogu se pustiti na uvjetni otpust, u skladu sa Krivičnim zakonom Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Krivični zakon Federacije).

O uvjetnom otpustu osoba osuđenih u skladu s nadležnosti Bosne i Hercegovine u krivičnim stvarima, konsultovat će se Sud Bosne i Hercegovine po pitanju primjenjivog zakona.

Član 20

Osuđenim osobama otpuštenim sa izdržavanja kazne zatvora pružit će nadležni organi, ustanove i druge pravne osobe potrebnu pomoć za njihovo lakše i brže uključivanje u redovan život na slobodi.

2. Upućivanje na izdržavanje kazne zatvora i kućnog zatvora sa elektronskim nadzorom

Član 21

Osuđene osobe upućuju se na izdržavanje kazne zatvora u odgovarajuću ustanovu prema pravosnažnoj presudi suda kojom je ta kazna izrečena, a ako im je određeno izdržavanje kućnog zatvora sa elektronskim nadzorom, izdržavaju ga u prostorijama u kojima stanuju u mjestu prebivališta, odnosno boravišta.

Član 22

Upućivanje osuđenih osoba na izdržavanje kazne zatvora vrši sud na čijem području osuđeni ima prebivalište, odnosno boravište ili Sud Bosne i Hercegovine kada je taj sud izrekao kaznu.

Član 23

Sud je dužan poduzeti potrebne radnje radi izvršenja kazne zatvora odmah nakon prijema izvršne odluke, a najkasnije u roku od tri dana od dana njenog prijema.

Sud nadležan za izvršenje kazne zatvora može u slučajevima osude na kaznu zatvora do jedne godine zatražiti od centra za socijalni rad nadležnog po mjestu prebivališta, odnosno boravišta osuđene osobe izvještaj o osobnim, porodičnim i socijalnim prilikama te osobe radi ocjene da li se radi o osobi pogodnoj da bude upućena na izdržavanje kućnog zatvora sa elektronskim nadzorom.

Sud će prije donošenja odluke o određivanju izvršenja kućnog zatvora sa elektronskim nadzorom ispitati tehničke mogućnosti za takvo izvršenje u prostorijama u kojima će osuđena osoba stanovati kao i druge okolnosti od značaja za izvršenje.

Kada sud ocijeni da su ispunjeni uvjeti za upućivanje osuđene osobe na izdržavanje kućnog zatvora sa elektronskim nadzorom pozvat će osuđenu osobu da se upozna sa načinom i uvjetima izvršenja i izjasni se pristaje li na ovakav način izvršenja kazne zatvora.

Nakon provedenog postupka sud donosi odluku o upućivanju osuđene osobe na izdržavanje kućnog zatvora sa elektronskim nadzorom kojom se određuje dan i mjesto početka izdržavanja.

Odlukom kojom se osuđena osoba upućuje na izdržavanje kućnog zatvora sa elektronskim nadzorom može se odrediti pravo te osobe da u određene dane i sate može napustiti prostorije u kojima stanuje radi:

- 1) obavljanja redovnih radnih dužnosti;
- 2) dobivanja neophodne zdravstvene zaštite za sebe i osobe za koje se prema zakonu dužna starati;
- 3) pohađanja redovne nastave ili polaganja ispita;
- 4) posjećivanja određenih savjetovališta.

Na zahtjev osuđene osobe posebnom odlukom može joj se odobriti odsustvovanje iz prostorija u kojima stanuje za određeni vremenski period u opravdanim slučajevima.

O zahtjevu za odsustvovanje u trajanju do 24 sata odlučuje direktor ustanove na čijem teritoriju osuđenik izdržava kućni zatvor sa elektronskim nadzorom, a o odsustvovanju u trajanju dužem

Član 24

Sud poziva osuđenu osobu koja se nalazi na slobodi i saopštava joj dan kada se treba javiti radi izvršenja kazne zatvora u određenu ustanovu.

Dan javljanja toj ustanovi, odnosno dan započinjanja izdržavanja kućnog zatvora sa elektronskim nadzorom određuje se tako da osuđenoj osobi ostane najmanje osam, a najviše 15 dana do dana javljanja na izdržavanje kazne, odnosno započinjanja izvršenja kućnog zatvora sa elektronskim nadzorom.

Pri saopštavanju sud predaje osuđenoj osobi uputni akt i voznu kartu ako za odlazak treba koristiti usluge javnog saobraćaja.

Sud je dužan prilikom upućivanja osuđene osobe na izdržavanje kazne zatvora, odnosno kućnog zatvora sa elektronskim nadzorom, istovremeno ili najkasnije u roku od tri dana obavijestiti ustanovu kojeg se dana osuđena osoba treba javiti na izdržavanje kazne zatvora, a ako se radi o osobi koja izdržava kućni zatvor sa elektronskim nadzorom dostaviti joj odluku o upućivanju na izdržavanje kućnog zatvora sa elektronskim nadzorom.

Uz uputni akt, odnosno odluku o upućivanju na izdržavanje kućnog zatvora sa elektronskim nadzorom sud će obavezno dostaviti prijepis presude i izvod iz kaznene evidencije.

Ustanova je dužna u roku od 24 sata obavijestiti sud o stupanju osuđene osobe na izdržavanje kazne zatvora, odnosno o započinjanju izdržavanja kućnog zatvora sa elektronskim nadzorom.

Ako se osuđena osoba koja je na slobodi ne javi određenog dana radi izdržavanja kazne zatvora, odnosno radi započinjanja izdržavanja kućnog zatvora sa elektronskim nadzorom ne bude u prostorijama u kojima stanuje, ustanova će o tome obavijestiti sud najkasnije u roku od 24 sata od dana određenog za javljanje u ustanovu, odnosno započinjanje izdržavanja kućnog zatvora sa elektronskim nadzorom.

Ako se uredno upućena osuđena osoba ne javi ustanovi u određenom roku ili ne bude u prostorijama u kojima stanuje na dan određen za započinjanje izdržavanja kućnog zatvora sa elektronskim nadzorom, sud će izdati naredbu sudskoj policiji da se ta osoba prinudno sprovede.

Za osuđene osobe koje se kriju ili se nalaze u bjekstvu sud donosi naredbu za izdavanje potjernice koju dostavlja nadležnom organu za unutrašnje poslove.

Kada osuđena osoba bude uhvaćena sprovodi se u ustanovu na izdržavanje kazne.

Troškove sprovođenja u slučaju iz st. 8. i 9. ovog člana snosi osuđena osoba.

Član 25

Početak izvršenja kazne zatvora računa se od dana kada se osuđena osoba sama javi radi izdržavanja kazne zatvora, odnosno od dana kada bude sprovedena u ustanovu, a početak izvršenja kućnog zatvora sa elektronskim nadzorom računa se od dana određenog za započinjanje izvršenja.

Član 26

Ako osuđena osoba koja se upućuje na izdržavanje kazne zatvora ili kućnog zatvora sa elektronskim nadzorom ima maloljetnu djecu ili druge osobe o kojima se isključivo stara, sud će o tome obavijestiti nadležni organ starateljstva.

Federalni ministar donosi propis o kriterijima za upućivanje osuđenih osoba na izdržavanje kazne zatvora.

3. Odlaganje izvršenja kazne

Član 27

Osuđenoj osobi koja se nalazi na slobodi može se, na njenu molbu, ili s njenim pristankom na molbu članova uže porodice ili na prijedlog nadležnog organa socijalnog staranja, odložiti izvršenje kazne zatvora:

- 1) ako je oboljela od teže akutne bolesti;
- 2) ako se desio smrtni slučaj ili teška bolest u užoj porodici osuđene osobe;
- 3) ako je odlaganje potrebno radi izvršenja ili dovršenja izuzetno neodložnih poljskih ili sezonskih radova ili radova izazvanih elementarnim nepogodama ili drugim udesom, a porodica osuđene osobe nema drugih članova porodice sposobnih za rad, niti se zbog slabog imovnog stanja ili iz drugih opravdanih razloga može angažovati druga osoba za obavljanje ovih poslova;
- 4) ako je osuđena osoba obavezna da izvrši određeni posao koji je već počeo, a usljed neizvršenja posla nastala bi neotklonjiva ili znatnija šteta;
- 5) ako je odlaganje osuđenoj osobi potrebno zbog završetka školovanja ili polaganja ispita za koji se pripremala;
- 6) ako su zajedno sa osuđenom osobom osuđeni njen bračni drug ili drugi članovi zajedničkog domaćinstva ili ako se oni već nalaze na izdržavanju kazne zatvora, a istovremenim izdržavanjem kazne svih tih osoba bilo bi ugroženo izdržavanje maloljetnih, bolesnih ili starih članova domaćinstva;
- 7) ako je osuđena žena koja doji dijete mlađe od godinu dana ili koja je trudna;
- 8) ako je osuđena osoba hranilac porodice, a stupanjem na izdržavanje kazne zatvora bilo bi ugroženo izdržavanje porodičnog domaćinstva.

Izvršenje kazne u slučaju iz tačke 1. stava 1. ovog člana, može se odložiti najduže godinu dana, u slučajevima iz tač. 2., 3., i 4. najduže tri mjeseca, u slučajevima iz tač. 5., 6. i 8. najduže šest mjeseci, a u slučajevima iz tačke 7. do navršene jedne godine života djeteta.

Član 28

Molba za odlaganje izvršenja kazne zatvora podnosi se u roku od tri dana od dana uručenog uputnog akta iz stava 1. člana 24. ovog zakona.

Ako je razlog za odlaganje izvršenja kazne zatvora iz tač. 1. i 2. stava 1. člana 27. ovog zakona, nastao nakon tog roka, molba se može podnijeti do dana kada osuđena osoba treba da se javi radi izdržavanja kazne.

U molbi se moraju navesti razlozi i dokazi o činjenicama koje opravdavaju odlaganje.

O molbi za odlaganje izvršenja kazne zatvora rješava predsjednik suda koji je dužan u roku od pet dana od dana prijema molbe donijeti rješenje.

Prije donošenja rješenja sud može izvršiti potrebna provjeravanja radi utvrđivanja činjenica navedenih u molbi.

Molbu koja nije podnesena u roku i molbu u kojoj nisu navedeni razlozi, dokazi i činjenice, sud će rješenjem odbaciti.

Do donošenja rješenja o molbi odlaže se početak izvršenja kazne zatvora.

Ako se molba za odlaganje ponovo podnosi iz istih razloga iz kojih je ranija molba odbijena, sud će rješenjem takvu molbu odbaciti.

Član 29

Protiv rješenja kojim se odbija ili odbacuje molba za odlaganje izvršenja kazne zatvora osuđena osoba ima pravo žalbe u roku od tri dana od dana prijema rješenja predsjedniku nadležnog kantonalnog-županijskog suda.

Predsjednik nadležnog kantonalnog-županijskog suda dužan je donijeti rješenje po žalbi iz stava 1. ovog člana u roku od tri dana od dana prijema žalbe, a u roku od pet dana od dana donesenog rješenja, dužan je dostaviti ga nadležnom sudu za izvršenje kazne zatvora.

Protiv rješenja predsjednika nadležnog kantonalnog-županijskog suda po žalbi iz stava 3. ovog člana, ne može se pokrenuti upravni spor.

O odlaganju izvršenja kazne zatvora sud će obavezno obavijestiti ustanovu u koju se upućuje osuđena osoba.

Član 30

Osoba pozvana na odsluženje vojnog roka koja je osuđena na kaznu zatvora upućuje se na izdržavanje kazne zatvora prije služenja vojnog roka.

Osobi koja je u toku odsluženja vojnog roka osuđena na kaznu zatvora do šest mjeseci za učinjeno krivično djelo prije stupanja na odsluženje vojnog roka ili vojnu vježbu, odložit će se početak izvršenja kazne zatvora do završetka vojnog roka, odnosno vojne vježbe.

Izvršenje kazne odložit će se i osobi osuđenoj na kaznu zatvora do dvije godine za krivično djelo učinjeno prije stupanja na odsluženje vojnog roka, kojoj do završetka vojnog roka ne preostaje više od šest mjeseci.

Član 31

Kad nadležni tužilac na osnovu zakonskog ovlaštenja zatraži odlaganje izvršenja kazne zatvora, sud neće pozivati osuđenu osobu radi izvršenja kazne, a ako ga je već pozvao, ali još nije prošao rok javljanja ustanovi, donijet će rješenje o odlaganju izvršenja kazne zatvora.

Odlaganje izvršenja kazne zatvora u slučaju iz stava 1. ovog člana, traje dok tužlac ne obavijesti sud da se može otpočeti sa izvršenjem kazne zatvora, odnosno dok ne bude donesena odluka o pravnom sredstvu tužioca.

4. Prijem i klasifikacija osuđenih osoba

Član 32

Osuđena osoba prima se u ustanovu na osnovu uputnog akta suda.

Prilikom prijema u ustanovu, utvrdit će se identitet osuđene osobe koja će se smjestiti u prijemno odjeljenje.

Osoba osuđena na kaznu zatvora do jedne godine zadržat će se u prijemnom odjeljenju do 15 dana, a osobe osuđene preko jedne godine zatvora, najduže 30 dana.

Član 33

Sav novac, vrijednosti i ostala imovina koja pripada osuđenoj osobi, a koju prema kućnom redu ustanove ne smije držati, mora se prilikom prijema osuđene osobe pohraniti na sigurnom mjestu, o čemu će se napraviti popis.

Imovina iz stava 1. ovog člana vraća se osuđenoj osobi prilikom otpuštanja iz ustanove ili se predaje članovima njegove porodice uz saglasnost osuđene osobe.

Član 34

U prijemnom odjeljenju osuđena osoba se upisuje u matičnu knjigu, za nju se formira osobni list i utvrđuje zdravstveno stanje.

Osoba osuđena na kaznu zatvora preko šest mjeseci, fotografirat će se.

Za vrijeme boravka u prijemnom odjeljenju, utvrđuje se prijedlog tretmana osuđene osobe.

U matičnu knjigu se upisuju i osobe koje izdržavaju kućni zatvor sa elektronskim nadzorom i za njih se formira osobni list.

Uputstvo o matičnim knjigama, osobnom listu i načinu određivanja tretmana osuđenih osoba, donosi federalni ministar.

Član 35

U toku izvršenja kazne zatvora može se vršiti reklasifikacija osuđenih osoba, zavisno od postignutog uspjeha u tretmanu.

Član 36

Na početku izdržavanja kazne zatvora osuđena osoba se upoznaje s pravilima kućnog reda, s pravima i dužnostima u toku izdržavanja kazne zatvora, s načinom na koji može ostvariti svoja prava i s disciplinskim prekršajima i kaznama koje se za njih mogu izreći.

Odredbe ovog zakona kao i ostali propisi o izvršenju kazne zatvora, koji se odnose na prava i dužnosti osuđenih osoba, treba da budu dostupni osuđenim osobama u toku izdržavanja kazne zatvora, o čemu se stara rukovodilac ustanove.

Član 37

O datumu stupanja i o datumu otpuštanja sa izdržavanja kazne zatvora ustanova će odmah obavijestiti nadležni organ za unutrašnje poslove na čijem području se osuđena osoba vodi u evidenciji prebivališta odnosno boravišta.

Odredbe iz stava 1. ovog člana primjenjuju se i na osobe koje izdržavaju kućni zatvor sa elektronskim nadzorom.

III - POLOŽAJ OSUĐENIH OSOBA NA IZDRŽAVANJU KAZNE ZATVORA

1. Smještaj i higijenski uvjeti

Član 38

Smještaj osuđenih osoba u ustanovi mora odgovarati higijenskim zahtjevima predviđenim ovim zakonom i mjesnim klimatskim prilikama.

Član 39

Svakoj osuđenoj osobi, u pravilu, osigurava se posebna soba za spavanje, osim u slučajevima kada se smatra da zajednički smještaj više osuđenih osoba ima određenih prednosti.

Svaka osuđena osoba mora imati poseban krevet i posteljinu.

Zajednički boravak osuđenih osoba osigurava se na radnom mjestu, u procesu obrazovnih aktivnosti, prilikom objedovanja, za vrijeme slobodnih aktivnosti, u dnevnom boravku i sličnim prilikama.

Član 40

U svim prostorijama u kojima borave osuđene osobe mora se osigurati zadovoljavanje zdravstvenih i higijenskih potreba, dovoljna količina zraka, svjetla, grijanja i ventilacije i sa najmanje četiri metra kvadratna, ali ne manje od deset kubnih metara prostora na svaku osuđenu osobu.

U prostorijama u kojima borave osuđene osobe prozori moraju biti dovoljno veliki da omogućuju rad i čitanje pod prirodnim svjetlom u uobičajenim uvjetima, da omogućuju ulaz svježeg zraka, osim ako ne postoje klimatski uređaji, da svojim izgledom i veličinom odgovaraju standardnim prozorima.

Vještačko osvietljavanje mora odgovarati postojećim standardnim normama.

Sanitarni uređaji moraju omogućiti svakoj osuđenoj osobi zadovoljavanje fizioloških potreba u čistim i pristojnim uvjetima.

Svakoj osuđenoj osobi mora se omogućiti korištenje prikladnih uređaja za kupanje i tuširanje pri temperaturi koja odgovara klimatskim uvjetima i u razmacima koji omogućavaju održavanje normalne lične higijene, ali najmanje jedanput u sedmici.

Sve prostorije ustanove moraju se propisno održavati i redovno čistiti.

Član 41

Osuđene osobe treba da održavaju ličnu higijenu za koju im treba osigurati vodu i toaletni pribor.

Iz zdravstvenih razloga, a u cilju očuvanja samopoštovanja, osuđenim osobama treba omogućiti njegovanje normalne brade i kose, a muškarcima redovito brijanje.

Član 42

U ustanove koje ne ispunjavaju uvjete iz čl. 38. do 41. ovog zakona, ne mogu se upućivati na izdražvanje kazne zatvora osuđene osobe o čemu odlučuje federalni ministar.

2. Odijevanje i ishrana osuđenih osoba

Član 43

Osuđenim osobama kojima nije dopušteno nošenje vlastite odjeće osigurava se odjeća i obuća koja je prikladna klimatskim uvjetima tako da im se ne ugrožava zdravlje.

Odjeća osuđenih osoba, koju osigurava ustanova ne smije djelovati degradirajuće i ponižavajuće.

Pravilnik o odjeći i obući osuđenih osoba donosi federalni ministar.

Član 44

Osuđenim osobama se osigurava hrana u pravilnim razmacima koja je pripremljena u obrocima koji kvalitetom i količinom zadovoljavaju prehrambene i higijenske standarde, a ujedno su primjereni dobi, zdravlju, vrsti posla koji obavljaju i njihovim vjerskim i kulturnim zahtjevima.

Punoljetnim osuđenim osobama osigurava se hrana kalorične vrijednosti najmanje 12.500 džula dnevno, a maloljetnicima 14.500 džula dnevno.

Pravilnik o ishrani osuđenih osoba, kao i tablicama kalorične vrijednosti hrane donosi federalni ministar.

3. Zdravstvena zaštita

Član 45

Osuđenim osobama osigurava se ljebarska pomoć i bolničko liječenje.

Član 46

Svaka ustanova treba da ima svoga ljekara i po mogućnosti organizovanu zdravstvenu zaštitu.

O smještaju osuđenog u bolnicu ustanove ili u ambulantnu sobu iste ustanove odlučuje ljekar.

U slučaju da ne postoji mogućnost liječenja u ustanovi, oboljela osuđena osoba upućuje se u ustanovu u kojoj postoji mogućnost liječenja, a u slučaju hitnosti ili kad postoji opasnost zbog dužeg prevoza u tu ustanovu, kao i kad ne postoji mogućnost potrebnog specijaliziranog liječenja u toj ustanovi, oboljela osuđena osoba uputit će se u zdravstvenu ustanovu, o čemu odlučuje rukovodilac ustanove.

Vrijeme provedeno u općoj zdravstvenoj ustanovi uračunava se u izvršenje kazne zatvora.

Član 47

Oboljela osuđena osoba ima pravo tražiti da ga na njegov trošak pregleda ljekar specijalista, ako takav pregled nije već odredio ljekar ustanove.

Član 48

Trudnim osuđenim ženama i porodiljama osigurava se stručna ljekarska njega.

Dijete može ostati uz majku, na njezin zahtjev, do navršene tri godine života, a nakon toga predaje se, u sporazumu s majkom, porodici ili nadležnom organu socijalne skrbi, koji će poduzeti potrebne mjere za smještaj djeteta.

Osuđena žena može se za vrijeme trudnoće zaposliti samo na lakšim radovima, a za vrijeme od šest sedmica prije, a isto toliko poslije porođaja, samo na radovima koje dozvoli ljekar.

Član 49

Osuđena osoba koja za vrijeme izdržavanja kazne zatvora duševno oboli ili pokazuje teške psihičke smetnje, uputit će se u odgovarajuću zdravstvenu ustanovu.

Član 50

Medicinska intervencija nad osuđenom osobom, kad za to postoje medicinske indikacije neće se primjenjivati bez njegova pristanka, osim u slučajevima predviđenim propisima iz oblasti zdravstva.

Član 51

U slučaju nesreće na poslu ili profesionalnog oboljenja, osuđene osobe imaju pravo na invalidsko osiguranje po propisima o invalidskom osiguranju.

4. Ograničenje u kretanju osuđenih osoba i pravo na kontakte

Član 52

Upotreba sredstava za ograničavanje kretanja kao što su lisice, košulje stezulje i ostala sredstva za ograničenje kretanja mogu se koristiti samo kao mjera za spriječavanje bijega za vrijeme sprovođenja osuđene osobe, ili iz zdravstvenih razloga po nalogu i kontroli ljekara da bi se osuđena osoba zaštitila od samopovrijeđivanja ili nasrtanja na druge osuđene osobe, kao i u slučajevima da se spriječi uništavanje imovine od strane osuđene osobe.

Sredstva za ograničenje kretanja ne mogu se upotrebljavati kao kazna za osuđene osobe.

Član 53

Osuđenim osobama omogućit će se da razgovaraju sa inspektorom nadležnim za izvršenje kazne zatvora ili drugim ovlaštenim osobama koje posjećuju ustanovu.

Razgovor iz stava 1. ovog člana obavlja se bez prisustva službenog osoblja ustanove.

Osuđenim osobama mora se omogućiti upućivanje molbi, žalbi i drugih podnesaka nadležnim organima radi zaštite njihovih prava.

Molbe i pritužbe moraju se rješavati bez odgađanja.

Član 54

Osuđenim osobama omogućit će se kontaktiranje sa njihovim porodicama, osobama ili predstavnicima organizacija koje mogu pomoći u njihovom tretmanu.

Član 55

Osuđene osobe imaju pravo da se informišu o novostima u svijetu putem dnevne ili periodične štampe, radija, televizije i na drugi pogodan način o čemu se stara rukovodilac ustanove.

Osuđenim osobama stranim državljanima omogućit će se da budu informisani o njihovom pravu da stupe u kontakt sa diplomatskim ili konzularnim predstavnikom zemlje ili diplomatskog ili konzularnog predstavništva zemlje koja zastupa interese njihove zemlje ili sa nacionalnim ili međunarodnim organom čija je dužnost djelovanje u interesu takvih osoba.

Član 56

U slučaju teže bolesti ili smrti osuđene osobe, uprava ustanove će o tome odmah obavijestiti njegovu užu porodicu ili drugu osobu koju je osuđena osoba ranije odredila.

Osuđena osoba mora biti obaviještena o smrti ili teškoj bolesti članova uže porodice.

U slučajevima iz stava 2. ovog člana osuđenoj osobi će se, po mogućnosti, dozvoliti posjeta da vidi preminulog člana uže porodice ili da prisustvuje sahrani.

Posmrtni ostaci osuđene osobe se isporučuju njenoj porodici ili se sahranjuju u groblje koje odredi ustanova.

IV - PREKID IZDRŽAVANJA KAZNE ZATVORA I PREMJEŠTAJ

Član 57

Osuđenoj osobi može se dozvoliti prekid izdržavanja kazne zatvora.

Odredbe čl. 27., 28., 29. i 31. ovog zakona shodno se primjenjuju i na prekid izdržavanja kazne zatvora.

Prekid izdržavanja kazne zatvora izvršit će se i u slučaju kada sud odredi mjeru pritvora za drugo krivično djelo.

O prekidu izdržavanja kazne zatvora rješenjem odlučuje sud koji je izrekao prvostepenu presudu.

U slučaju iz stava 4. ovog člana sud odlučuje u vijeću sastavljenom od trojice sudija.

Član 58

Molba osuđene osobe i mišljenje ustanove dostavlja se sudu u roku od 15 dana.

Član 59

Protiv rješenja iz člana 57. ovog zakona osuđena osoba može izjaviti žalbu drugostepenom sudu u roku od osam dana od dana prijema rješenja.

Rješenje doneseno po žalbi je konačno i protiv njega se ne može pokrenuti upravni spor.

Vrijeme provedeno na prekidu izdržavanja kazne zatvora ne računa se u vrijeme izdržavanja kazne zatvora.

Član 60

Ako se za vrijeme trajanja prekida izdržavanja kazne zatvora utvrdi da su prestale okolnosti zbog kojih je prekid dozvoljen ili je dozvoljen na osnovu lažnih isprava ili drugih dokaza, odnosno da se prekid ne koristi u svrhu u koju je dozvoljen, rješenje iz člana 59. ovog zakona će se ukinuti, a osuđenoj osobi naložiti da se javi na dalje izdržavanje kazne zatvora odmah, a najkasnije u roku od tri dana od dana prijema rješenja.

Rješenje iz stava 1. ovog člana dostavlja se ustanovi i osuđenoj osobi.

Ako se osuđena osoba ne javi na dalje izdržavanje kazne zatvora u roku određenom u rješenju, ustanova će postupiti po odredbama iz st. 7. do 9. člana 24. ovoga zakona.

2. Premještaj osuđenih osoba

Član 61

Nakon izdržane jedne trećine kazne zatvora, na molbu osuđene osobe ili na prijedlog rukovodioca ustanove može se odobriti premještaj osuđene osobe iz jedne u drugu ustanovu.

O premještaju osuđene osobe iz jedne u drugu ustanovu odlučuje Federalno ministarstvo pravde (u daljem tekstu: Federalno ministarstvo) uz priloženo mišljenje ustanove.

Protiv rješenja iz stava 2. ovog člana osuđena osoba može uložiti žalbu federalnom ministru.

Ako je odbijena molba iz stava 1. ovog člana, nova molba može se podnijeti nakon isteka roka od šest mjeseci od dana donošenja rješenja iz stava 2. ovog člana.

O premještanju osobe osuđene od strane Suda Bosne i Hercegovine može se odlučiti isključivo u skladu sa zakonom Bosne i Hercegovine o izvršenju krivičnih sankcija.

V - POSTUPANJE SA OSUĐENIM OSOBAMA

1. Rad osuđenih osoba i naknada za rad

Član 62

Osuđenim osobama se određuje vrsta posla u skladu sa potrebama njihovog tretmana, njihovim psiho-fizičkim sposobnostima, sklonostima, ličnim svojstvima i stečenim stručnim sposobnostima, prema mogućnostima koje postoje u ustanovi i prema potrebama održavanja discipline.

U određivanju vrste posla vodit će se računa i o želji osuđenih osoba da rade određeni posao.

Organizacija i metode rada u privrednim jedinicama ustanove treba da odgovaraju savremenim radnim standardima i tehnikama, kao i modernim sistemima rukovođenja proizvodnim procesima.

Član 63

Osuđenim osobama sposobnim za rad omogućit će se rad u privrednim jedinicama (pogonima, radionicama, ekonomijama i drugim organizacionim jedinicama) ustanove, na radilištima izvan kruga ustanove, kao i izvan ustanove.

Pojedinačno upućivanje osuđenih osoba izvan ustanove može se vršiti samo uz saglasnost Federalnog ministarstva.

Član 64

Osuđena osoba koja na izdržavanju kazne zatvora treba da provede do šest mjeseci, a koja je u radnom odnosu, može za vrijeme izdržavanja kazne zatvora nastaviti rad u preduzeću u kojem je dotad radila, ukoliko se s tim saglasi preduzeće i osuđena osoba i ako je to izvodljivo s obzirom na udaljenost preduzeća o čemu odlučuje federalni ministar.

Međusobna prava i obaveze u slučaju iz stava 1. ovog člana regulisat će se ugovorom koji zaključuju rukovodilac ustanove i ovlaštena osoba preduzeća.

Član 65

Dobit koja se ostvaruje radom osuđenih osoba ne treba da bude prioritarna u odnosu na njihov tretman.

Član 66

Radno vrijeme osuđenih osoba određuje se po propisima o radnim odnosima koji se odnose na radnike u preduzećima (u daljem tekstu: propisi o radnim odnosima).

Član 67

Mjere zaštite na radu osuđenih osoba treba da odgovaraju zaštiti na radu u preduzećima u kojima se obavljaju slični poslovi.

Član 68

Osuđene osobe imaju pravo na osiguranje od nesreće na poslu i profesionalnog oboljenja pod istim uvjetima kao i radnici u preduzećima.

Član 69

Dnevni i sedmični maksimum radnih sati osuđenih osoba treba da odgovara radnom vremenu utvrđenom prema propisima o radnim odnosima.

Član 70

Osuđene osobe imaju pravo na dnevni odmor, najmanje jedan dan odmora u sedmici i dovoljno vremena za obrazovanje i druge aktivnosti u skladu sa njihovim programom tretmana.

Član 71

Osuđenim osobama koje rade i borave u zatvorenim prostorijama mora se omogućiti da provedu na otvorenom prostoru najmanje tri sata dnevno.

Član 72

Osuđene osobe imaju pravo na naknadu za svoj rad.

Visina naknade za rad zavisi od vrste posla, količine i kvaliteta rada, dužine radnog vremena kao i doprinosa ostvarivanju produktivnosti i ekonomičnosti poslovanja.

Naknada za rad iznosi od jedne četvrtine do jedne polovine plaće koja se može ostvarivati na istim ili sličnim poslovima u preduzećima.

Naknada za produženi rad, rad noću i rad pod otežanim uvjetima obračunava se u skladu sa propisima o radnim odnosima ili na osnovu ugovora, ako je to povoljnije za osuđene osobe.

Osuđene osobe koje pohađaju praktičnu nastavu imaju pravo na 70% prosječne naknade iz stava 3. ovog člana.

Član 73

Rukovodilac ustanove donosi Pravilnik o nakandama za rad osuđenih osoba uz saglasnost federalnog ministra.

Član 74

Osuđenim osobama koje ne rade, a nemaju vlastitih sredstava, osigurat će se podmirivanje najnužnijih potreba davanjem potrebnih stvari (za održavanje lične higijene, dopisivanja i sl.).

Član 75

Osuđenoj osobi koja oboli na radu ili u vezi s radom u ustanovi pripada naknada za vrijeme spriječenosti za rad po propisima o zdravstvenom osiguranju, osim u slučaju namjernog samopovrijeđivanja.

Član 76

Osuđena osoba slobodno raspolaže naknadom koju prima za svoj rad.

Izuzetno od odredbe iz stava 1. ovog člana, predmet izvršenja može biti polovina naknade za rad na osnovu izvršne odluke nadležnog suda po kojoj je osuđena osoba obavezna davati izdržavanje djeci, bračnom drugu, odnosno roditeljima, naknaditi štetu prouzročenu krivičnim djelom ili podmiriti druge obaveze.

Član 77

Rukovodilac ustanove može donijeti rješenje da se od naknade za rad osuđene osobe, kao i novca koji je osuđenoj osobi oduzet prilikom dolaska u ustanovu ili mu je poslan, naplati šteta koju je osuđena osoba namjerno ili grubom nepažnjom prouzrokovala za vrijeme izdržavanja kazne zatvora, kao i troškovi sprovođenja osuđene osobe do kojih je došlo usljed njenog bjekstva i drugim slučajevima sprovođenja kad ih po ovom zakonu snosi osuđena osoba.

Protiv rješenja rukovodioca ustanove o visini i naplati štete osuđena osoba može u roku od 15 dana od dana uručjenja rješenja izjaviti žalbu Federalnom ministarstvu.

Protiv rješenja iz stava 2. ovog člana može se voditi upravni spor.

Ako šteta premašuje vrijednost od 300 KM, a osuđena osoba ne pristaje da je plati, ustanova može naknadu štete ostvariti tužbom kod nadležnog suda.

Član 78

Za pronalaska i tehnička unapređenja ostvarena tokom izdržavanja kazne zatvora, osuđenim osobama pripadaju prava shodno općim propisima.

Član 79

Osuđeni koji su proveli na redovnom radu ukupno šest mjeseci, uključujući i vrijeme provedeno na liječenju, osim u slučaju namjernog samopovrijeđivanja, imaju pravo na neprekidni odmor najmanje 18, a najviše do 30 radnih dana tokom jedne godine.

Naknada za odmor osuđenim osobama utvrđuje se po propisima o radnim odnosima.

Visina i način korištenja godišnjeg odmora propisuje se pravilnikom o kućnom redu ustanove.

Član 80

Kad se po propisima o radu i samo vrijeme provedeno na radu u određenoj vrsti posla priznaje kao osnov za sticanje kvalifikacije, priznat će se za tu kvalifikaciju i vrijeme provedeno na istoj vrsti posla u ustanovi.

2. Obrazovanje osuđenih osoba

Član 81

Za osuđene maloljetnike i mlađe punoljetne osobe koje nemaju završenu osnovnu školu u osmogodišnjem trajanju, ustanova je obavezna organizovati nastavu u cilju sticanja osnovne izobrazbe i nastavu za stručnu izobrazbu i osposobljavanje osuđenih, u skladu sa propisima o osnovnom i srednjem obrazovanju.

Nastava iz stava 1. ovog člana organizuje se i za ostale osuđene osobe za koje je to korisno i potrebno.

Ukoliko se pokaže pogodnijim, ustanova može organizovati nastavu iz stava 1. ovog člana u saradnji sa mjesnim školama, o čemu se sklapa poseban ugovor.

Osuđene osobe mogu biti dopisni izvanredni đaci i studenti škola i tečajeva van ustanove, ako to razlozi sigurnosti dozvoljavaju i ako se programom tretmana ocijeni da je to potrebno i korisno za postizanje svrhe izvršenja kazne.

Osuđene osobe koje završe određenu školu ili steknu kvalifikacije u ustanovi dobivaju svjedodžbu.

Iz svjedodžbe se ne smije vidjeti da je opća ili druga naobrazba stečena u ustanovi.

Član 82

Na rad škola koje se osnivaju u ustanovama primjenjuju se propisi o osnovnom i srednjem obrazovanju kantona-županije na čijem se području nalazi ustanova.

Član 83

Svaka ustanova treba da ima biblioteku koja je na raspolaganju svim kategorijama osuđenih osoba.

Biblioteka treba da bude snabdjevena širokim asortimanom knjiga za razonodu kao i naučnom literaturom, koju, u skladu sa mogućnostima, treba neprekidno dopunjavati.

Osuđenim osobama treba omogućiti da koriste svoje knjige za čitanje.

Ukoliko je moguće biblioteku treba organizovati u saradnji sa loklanom bibliotekom.

Član 84

U okviru slobodnog vremena u ustanovi organizuju se slobodne aktivnosti, (fizička kultura i razni oblici kulturno-prosvjetnog rada), kao dopunski oblik općeg, fizičkog i stručnog obrazovanja i radi sticanja pozitivnih navika za racionalno korištenie slobodnog vremena poslije puštanja na

U cilju ostvarivanja aktivnosti iz stava 1. ovog člana, osuđene osobe mogu osnivati sportske, dramske, literarne, muzičke i druge sekcije i održavati priredbe i takmičenja.

3. Prava i pogodnosti

Član 85

Osuđene osobe imaju pravo primati pismena od organa vlasti i drugih institucija i upućivati im podneske u svrhu zaštite svojih prava i zakonom zaštićenih interesa, bez ograničenja i kontrole.

Strani državljani mogu se obraćati i konzularnim organima svoje države ili države koja štiti njihove interese, ukoliko posebnim zakonom nije drugačije određeno.

Osobe bez državljanstva i izbjeglice mogu se obraćati institucijama koje po pravilima međunarodnog prava štite interese tih osoba.

Član 86

Osuđene osobe imaju pravo dopisivati se sa članovima svoje porodice bez ograničenja.

Član 87

Osuđene osobe imaju pravo primati posjete članova uže porodice, a po odobrenju ustanove mogu ih posjećivati i druge osobe, u skladu sa pravilnikom o kućnom redu ustanove.

Ako je osuđena osoba strani državljani, konzularni predstavnik njegove države ili države koja štiti interese njegove države, ima pravo, u granicama kućnog reda, posjećivati osuđenu osobu.

Pravo iz stava 2. ovog člana može se uskratiti samo ako se takvo pravo uskraćuje diplomatskim ili konzularnim predstavnicima Bosne i Hercegovine u državi čiji je državljani osuđena osoba, ako posebnim zakonom nije drugačije određeno.

Ako je osuđena osoba bez državljanstva ili izbjeglica, predstavnik međunarodne organizacije koja štiti interese osoba bez državljanstva, odnosno izbjeglica, ima pravo, u granicama kućnog reda, posjećivati te osuđene osobe.

Član 88

Osuđene osobe imaju pravo primati od članova uže porodice pošiljke sa rubljem, predmetima za ličnu upotrebu, štampu i knjige, te novac koji mogu trošiti, u skladu sa pravilnikom o kućnom redu ustanove.

Član 89

Osuđenoj osobi se mogu odobriti sljedeće pogodnosti koje se koriste van ustanove, i to:

a) slobodno kretanje van kruga ustanove u trajanju do 24 sata nakon svakih izdržanih sedam dana kazne zatvora (četiri puta u mjesecu koje u principu treba koristiti neradnim danom);

b) slobodan izlaz u grad u trajanju do pet sati jednom u mjesecu;

- c) dopust do šest dana u toku jedne godine izdržavanja kazne zatvora. Nakon svakih dva mjeseca provedenih na izdržavanju kazne zatvora osuđenom se može odobriti do jedan dan dopusta;
- d) dopust do sedam dana u toku jedne godine izdržavanja kazne zatvora u slučaju teške bolesti ili smrti člana porodice, elementarnih nepogoda ili teških socijalnih slučajeva;
- e) slobodno kretanje van kruga ustanove do dva dana u toku jedne godine za vjerske praznike;
- f) za svaki državni praznik slobodno kretanje van kruga ustanove do jedan dan u toku jedne godine;
- g) godišnji odmor u krugu porodice.

Član 89a

(1) Nadzor je obavezan ako je pogodnost koja se koristi izvan ustanove odobrena:

- a) osobi osuđenoj na kaznu zatvora do deset godina za krivično djelo genocida, zločina protiv čovječnosti, ratnog zločina, terorizma, neovlaštene proizvodnje i prometa opojnim drogama, sprječavanja povratka izbjeglih i raseljenih osoba;
- b) osobi osuđenoj na kaznu zatvora dužu od deset godina, bez obzira na vrstu krivičnog djela;
- c) alkoholičaru, ovisniku o drogama ili višestrukom povratniku.

(2) Ako se pogodnost koja se koristi van ustanove odobrava osobi koju je osudio Sud Bosne i Hercegovine, o tome se što prije obavještava Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine, ali najkasnije prije početka korištenja pogodnosti.

Član 90

Sljedećim se osobama neće odobriti korištenje pogodnosti izvan ustanove prije isteka jedne polovine zatvorske kazne:

- a) osobama osuđenim na kaznu zatvora u trajanju do deset godina za krivično djelo genocida, zločina protiv čovječnosti, ratnog zločina, terorizma, neovlaštene proizvodnje i prometa opojnim drogama, sprječavanja povratka izbjeglih i raseljenih osoba;
- b) svim osobama osuđenim na kaznu zatvora dužu od deset godina, bez obzira na vrstu krivičnog djela;
- c) alkoholičarima, ovisnicima o drogama ili višestrukim povratnicima.

(2) Osobama osuđenim na kaznu zatvora od pet do deset godina, koje nisu počinile krivična djela iz stava (1), tačkaka a) i b) ovog člana i koje nisu višestruki povratnici, alkoholičari ili ovisnici o drogama, može se odobriti pogodnost koja se koristi van kruga ustanove, nakon izdržane jedne trećine zatvorske kazne.

(3) Drugim osuđenima može se odobriti pogodnost koja se koristi van kruga ustanove nakon izdržane jedne četvrtine zatvorske kazne.

(4) Mišljenje nadležnog policijskog organa i nadležne općinske službe za socijalnu zaštitu potrebno je prilikom odlučivanja o odobravanju korištenja pogodnosti iz člana 89. ovog Zakona osuđenima koji su počinili krivično djelo iz stava (1) tačaka a) i b) ovog člana, ili osuđenima za koje se procijeni da bi boravkom na slobodi izazvali javne neredne ili ukoliko je to potrebno iz sigurnosnih razloga.

(5) Kriteriji iz stavova (1), (2), (3) i (4) ovog člana neprimjenjuju se na odobrenje pogodnosti iz člana 89. tačke d) ovog Zakona koje se koriste isključivo u iznimnim slučajevima.

(6) Pored zahtjeva za odobrenje pogodnosti iz člana 89. tačke d) ovog Zakona, osuđenik je dužan podnijeti pismeno obrazloženje razloga za traženje dopusta.

(7) Nevraćanje sa dopusta u roku od 24 sata po isteku odobrenog perioda, bez odgovarajućeg i po mogućnosti prethodnog opravdanja, smatrat će se bjekstvom.

(8) Pogodnosti iz člana 89. ovog Zakona ne smiju se koristiti izvan teritorije Bosne i Hercegovine.

Član 91

(1) Uvjeti i način korištenja pogodnosti iz člana 89. ovog Zakona, kao i onih koje se koriste unutar ustanove, propisuju se kućnim redom.

(2) Za dobro ponašanje, zalaganje na radu, kao i kad se ocijeni da bi to moglo pozitivno uticati na osuđene osobe, ustanova može osuđenim osobama davati i druge pogodnosti utvrđene pravilnikom o kućnom redu ustanove.

Član 91a

Osuđene osobe se za vrijeme korištenja vanzavodskih pogodnosti mogu elektronski nadzirati.

Član 91b

Federalni ministar propisat će način provođenja elektronskog nadzora u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 92

(1) Pritužbe protiv odluka o korištenju pogodnosti mogu se podnositi Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine.

(2) Osuđena osoba ima pravo pritužbi Federalnom ministarstvu, odnosno odgovarajućem organu uprave kantona-županije, na rad službenih osoba ustanove zbog povrede njenih prava.

4. Disciplinska odgovornost

Član 93

Osuđene osobe disciplinski odgovaraju za ponašanja učinjena suprotno zakonu, pravilniku o kućnom redu i naređenjima službenih osoba ustanove.

Disciplinski prekršaji mogu biti teški i laki.

Teški disciplinski prekršaji su:

- 1) odbijanje naređenja službenih osoba;
- 2) pružanje aktivnog ili pasivnog otpora službenim osobama;
- 3) bjekstvo ili pripremanje bjekstva sa izdržavanja kazne ili pomaganje drugim osobama pri bjekstvu ili pripremanju bjekstva;
- 4) udaljavanje iz ustanove ili sa radilišta bez odobrenja službene osobe;
- 5) uživanje i unošenje u ustanovu alkohola i opojnih droga;
- 6) posjedovanje kod sebe nedozvoljenih predmeta;
- 7) neopravdano kašnjenje sa slobodnih izlazaka, odsustvovanja ili odmora;
- 8) međusobne svađe i tuče;
- 9) izrada ma kakvih predmeta i obavljanje privatnih poslova za sebe ili drugog bez naloga službene osobe;
- 10) pjevanje, galama, dovikivanje iz sobe u sobu, odnosno kroz prozor ili po hodnicima, stvaranje nepotrebne gužve prilikom postrojavanja, ulaska ili izlaska iz zgrade;
- 11) nepristojno ponašanje prema službenim osobama;
- 12) izbjegavanje pozdravljanja službenih osoba;
- 13) neuredno održavanje prostorija za boravak, posteljine, odjeće i obuće;
- 14) pušenje na nedozvoljenom mjestu, bacanje otpadaka i čikova po hodnicima ili u krugu organa;
- 15) ulaženje u spavaće sobe i druge prostorije u vrijeme kada je to zabranjeno;
- 16) međusobna preprodaja ili trampa bilo kakvih stvari, krađa, kockanje, igranje nedozvoljenih igara;
- 17) unošenje u ustanovu predmeta koje osuđene osobe ne smiju kod sebe imati;
- 18) kršenje odredbi o elektronskom nadzoru;
- 19) sve druge radnje koje su zabranjene pravilnikom o kućnom redu, uputstvima i naredbama rukovodioca ustanove

Laki disciplinski prekršaji uređuju se pravilnikom o kućnom redu ustanove.

Postupak za utvrđivanje disciplinske odgovornosti osuđene osobe mogu pokrenuti rukovodilac ustanove i rukovodioci organizacionih jedinica ustanove.

Osuđene osobe ne mogu biti skupno kažnjene za učinjeni disciplinski prekršaj, niti mogu biti kažnjene dva puta za istu radnju.

Član 95

Ako osuđena osoba za vrijeme izdržavanja kazne zatvora učini u ustanovi novo krivično djelo za koje je propisana novčana kazna ili kazna zatvora do godinu dana, kaznit će se kaznom predviđenom za teški disciplinski prekršaj.

Član 96

Za lahke disciplinske prekršaje mogu se izreći kazne:

- 1) ukor;
- 2) javni ukor.

Za teške disciplinske prekršaje mogu se izreći kazne:

- 1) novčana kazna;
- 2) upućivanje u samicu do 20 dana.

Novčana kazna može iznositi najviše 15% od prosječne mjesečne naknade za rad osuđenih osoba u prethodnom mjesecu u ustanovi.

Disciplinska kazna upućivanja u samicu može se izreći samo za disciplinske prekršaje iz stava 4. tač. 1. do 8. člana 93. ovog zakona.

Član 97

Disciplinski postupak i izricanje disciplinskih kazni vrši komisija koju imenuje rukovodilac ustanove.

U postupku utvrđivanja odgovornosti osuđenoj osobi se mora omogućiti da iznese svoju odbranu.

Pri izricanju disciplinske kazne iz stava 2. člana 96. ovog zakona može se uvjetno odložiti izvršenje disciplinske kazne za vrijeme do šest mjeseci.

Uvjetno odlaganje izvršenja disciplinske kazne opozvat će se ako uvjetno kažnjena osoba u roku za koji je odloženo izvršenje bude ponovo disciplinski kažnjena.

Protiv rješenja komisije o izricanju disciplinske kazne osuđena osoba ima pravo žalbe rukovodiocu ustanove u roku od 15 dana od dana prijema rješenja.

Rješenje rukovodioca ustanove doneseno na žalbi je konačno i protiv njega se ne može voditi

Član 98

Disciplinska kazna upućivanja u samicu ne može se primjenjivati ako se njenim izvršenjem ugrožava zdravlje osuđene osobe, o čemu pismeno mišljenje daje ljekar ustanove.

U toku izdržavanja disciplinske kazne upućivanja u samicu, osuđenoj osobi moraju biti osigurani odgovarajući higijenski i zdravstveni uvjeti.

Član 99

Prema osuđenim osobama koje zbog svojih postupaka predstavljaju ozbiljnu opasnost za sigurnost osoba i imovine ustanove, može se odrediti mjera usamljenja u trajanju do jedne šestine izrečene kazne, s tim da usamljenje ne može neprekidno trajati duže od tri mjeseca.

Osuđena osoba će se držati za vrijeme trajanja mjere usamljenja odvojeno od ostalih osuđenih osoba.

Izvršenje mjere usamljenja prekinuće se ako se ljekarskim nalazom utvrdi da tjelesno i duševno stanje osuđene osobe ne dozvoljava dalje usamljenje.

Mjera usamljenja može se ukinuti i prije isteka vremena za koje je određena, ako se u toku njenog izvršenja utvrdi da su prestali razlozi zbog kojih je određena.

Za vrijeme izdržavanja kazne upućivanja u samicu i mjere usamljenja, osuđenu osobu svaki dan kontroliše ljekar ustanove.

Rješenje u slučaju iz stava 1. ovog člana donosi rukovodilac ustanove uz saglasnost Federalnog ministarstva, a rješenje iz st. 3. i 4. ovog člana donosi rukovodilac ustanove.

Protiv rješenja iz stava 1. ovoga člana osuđena osoba ima pravo žalbe federalnom ministru, u roku od 15 dana od dana prijema rješenja.

Rješenje iz stava 7. ovog člana donesenog po žalbi je konačno i protiv njega se ne može voditi upravni spor.

Pravilnik o uvjetima i načinu izdržavanja kazne upućivanja u samicu i mjere usamljenja, donosi federalni ministar.

5. Pravilnik o kućnom redu

Član 100

Pravilnikom o kućnom redu ustanove bliže se uređuje organizacija i način života osuđenih osoba na izdržavanju kazne zatvora u ustanovama, a naročito: prijem, upoznavanje sa kućnim redom i drugim propisima; smještaj, ishrana i odijevanje; način korištenja zdravstvene zaštite i sprovođenje higijenskih mjera; način i uvjeti zadovoljavanja vjerskih potreba; dopisivanje, prijem posjeta i pošiljki, vrsta i količina prehrambenih artikala koje mogu primiti; uvjeti i način raspolaganja novcem od naknada za rad, nagrada i od novčanih pošiljki; način korištenja neprekidnog odmora; održavanja reda i discipline; postupak za izricanje disciplinskih kazni i mjere usamljenja; uvjeti i način izvršenja izrečenih disciplinskih kazni; vrste pogodnosti i uvjeti za

ograničenja na prijem pošiljki, posjeta i korištenje pogodnosti; način organizovanja kulturno-prosvjetnog, zabavnog i sportskog života, slobodne aktivnosti; način otpuštanja i pomoć prilikom otpuštanja sa izdržavanja kazne zatvora i druga pitanja koja mogu biti od značaja za uvjete i način izdržavanja kazne zatvora.

Pravilnik o kućnom redu ustanove donosi rukovodilac ustanove uz saglasnost federalnog ministra.

VI - IZVRŠENJE KAZNE MALOLJETNIČKOG ZATVORA

Član 101

Odredbe ovog zakona o izvršenju kazne zatvora primjenjuju se i na izvršenje maloljetničkog zatvora, ako odredbama čl. 101. do 107. ovog zakona nije drukčije propisano.

Član 102

Kaznu maloljetničkog zatvora osuđeni maloljetnici izdržavaju u posebnim ustanovama ili u posebnim odjeljenjima za maloljetnike u ustanovama, u kojima mogu ostati do navršene 23. godine života, a ako do tada ne budu izdržali kaznu, uputit će se u ustanovu u kojoj punoljetne osobe izdržavaju kaznu zatvora.

Izuzetno od odredbi iz stava 1. ovog člana, u ustanovi za maloljetnike, odnosno u posebnom odjeljenju za maloljetnike ustanove, može ostati osoba koja je navršila 23. godine života, ako je to potrebno radi završetka njenog školovanja ili stručnog osposobljavanja, ali najduže do navršene 25. godine života.

Osuđene maloljetne osobe moraju imati odvojene prostorije za boravak od ostalih osuđenih osoba, ako se nalaze u posebnom odjeljenju.

Član 103

U ustanovi za osuđene maloljetnike, odnosno u ustanovi u kojoj se nalazi posebno odjeljenje za maloljetnike, postoji osnovna i srednja škola, u skladu sa propisima o osnovnoj školi i propisima o srednjoj školi ili se u suradnji sa odgovarajućom osnovnom, odnosno srednjom školom osnivaju odjeljenja osnovne, odnosno srednje škole za obrazovanje i odgoj osuđenih maloljetnih osoba.

Osuđena maloljetna osoba može izuzetno pod nadzorom odgajatelja, radi završetka započetog školovanja, pohađati školu izvan ustanove, ako to dozvoljavaju razlozi sigurnosti i tretmana.

Član 104

U ustanovi osuđenim maloljetnicima osigurava se bavljenje fizičkom kulturom.

Član 105

Osuđenim maloljetnicima ne može se ograničiti dopisivanje sa roditeljima i drugim bliskim srodnicima.

Osuđenom maloljetniku koji se dobro ponaša i zalaže u učenju i radu rukovodilac ustanove može odobriti dopust radi posjećivanja roditelja i drugih bliskih srodnika.

Dopust se može odobriti dva puta u toku godine i može trajati svaki put do 20 dana.

Član 107

Osuđenom maloljetniku može se izreći disciplinska kazna upućivanja u samicu najviše do pet dana.

Osuđenom maloljetniku koji pohađa školu omogućit će se da za vrijeme izdržavanja kazne samice redovito pohađa nastavu, čita stručnu literaturu i radi školsku zadaću.

Prema osuđenom maloljetniku ne može se primijeniti mjera usamljenja.

VII - UVJETNI OTPUST, OTPUŠTANJE OSUĐENIH OSOBA I POMOĆ NAKON IZDRŽANE KAZNE ZATVORA

1. Uvjetni otpust

Član 108

Uvjetni otpust predstavlja otpuštanje zatvorenika sa izdržavanja kazne zatvora prije njenog isteka pod uvjetima propisanim Krivičnim zakonom Federacije, s tim da se za vrijeme trajanja neizdržanog ostatka kazne zatvora nad njim može odrediti elektronski nadzor, a može ga se obavezati i na nastavak mjera propisanih programom tretmana.

Otpuštanje zatvorenika u smislu odredbe stava 1. ovog člana vrši se radi poticanja osobnih napora osuđenih osoba za uključivanje u život na slobodi ukoliko se procijeni da zatvorenik više neće činiti krivična djela, da je kazna postigla svrhu kažnjavanja i da osoba koja se otpušta ne predstavlja neprihvatljiv rizik za zajednicu.

Član 109

Molbu za uvjetni otpust može podnijeti zatvorenik ili članovi njegove uže porodice u skladu sa odredbama člana 108. ovog zakona.

Prijedlog za uvjetni otpust može podnijeti i direktor ustanove.

Molba, odnosno prijedlog za uvjetni otpust dostavlja se Komisiji za uvjetni otpust (u daljnjem tekstu: Komisija) putem ustanove.

Član 110

O uvjetnom otpustu zatvorenika kojima su kaznu zatvora izrekli sudovi u Federaciji odlučuje Komisija koju imenuje federalni ministar.

Komisija ima predsjednika i šest članova i njihove zamjenike od kojih su predsjednik i jedan član iz Federalnog ministarstva, po jedan član iz reda sudija i tužilaca a tri člana iz relevantnih stručnih oblasti (krivično pravo, socijalna zaštita, psihologija, andragogija i sl.).

Članovi Komisije imenuju se na period od četiri godine sa mogućnošću ponovnog izbora.

Komisija donosi poslovnik o radu kojim će se pobliže odrediti način rada, okvirna mjerila za odobravanje uvjetnog otpusta, opoziva rješenja o uvjetnom otpustu i način provođenja nadzora nad osuđenom osobom.

Član 111

Uz molbu, odnosno prijedlog za uvjetni otpust, ustanova Komisiji dostavlja podatke o postignutom uspjehu u programu tretmana zatvorenika, podatke o eventualnim ranijim osudama, opis krivičnog djela, podatke o ponašanju zatvorenika, kao i ostale izvještaje drugih stručnih osoba koje su angažirane u radu sa zatvorenikom, te druge podatke značajne za odluku. Uz molbu zatvorenika prilaže se i mišljenje ustanove o osnovanosti molbe, odnosno prijedloga za uvjetni otpust.

Pri donošenju odluke o uvjetnom otpustu Komisija uzima u obzir i procjenjuje podatke i činjenice koje se odnose na:

- 1) raniju osuđivanost;
- 2) ponašanje tokom izdržavanja kazne;
- 3) osobno učestvovanje u programu tretmana;
- 4) stav prema počinjenom krivičnom djelu i žrtvi krivičnog djela;
- 5) rizik ponovnog činjenja krivičnih djela;
- 6) ostatak neizdržanog dijela kazne;
- 7) mišljenje zavoda o osnovanosti molbe, odnosno prijedloga za uvjetni otpust i
- 8) mjere u okviru postpenalne zaštite.

2. Otpuštanje osuđenih osoba

Član 112

Direktor ustanove po službenoj dužnosti obavezno upućuje Komisiji prijedloge za uvjetni otpust za svakog osuđenika koji se može uzeti u razmatranje i to u roku od 30 dana prije datuma isteka dvije trećine od izrečene kazne i koji ispunjavaju zakonom predviđene uvjete za uvjetni otpust.

Direktor ustanove dostavljaće Komisiji prijedloge iz stava 1. ovog člana u skladu sa članom 111. ovog zakona. <https://advokat-prnjavorac.com>

Član 113

Uvjetni otpust odobrava se, odbija ili odbacuje rješenjem. Rješenje mora biti obrazloženo.

Rješenje Komisije o uvjetnom otpustu dostavlja se ustanovi koja je dužna po jedan primjerak

na izdržavanje kazne, policijskoj upravi i organu socijalne zaštite nadležnim po mjestu prebivališta, odnosno boravišta.

Ako je podnosilac molbe Član porodice osuđenika, o ishodu ga obavještava Federalno ministarstvo.

Član 114

Ako u periodu nakon donošenja rješenja o uvjetnom otpustu a prije dana otpusta sa izdržavanja kazne zatvora na uvjetni otpust osuđenik učini teški disciplinski prekršaj, Komisija može, na prijedlog ustanove, rješenje o uvjetnom otpustu staviti izvan snage.

Osuđenik za vrijeme trajanja uvjetnog otpusta može biti elektronski nadziran o čemu odluku donosi Komisija. Prije donošenja odluke o uvjetnom otpustu Komisija može uvjetovati uvjetno otpuštanje pisanim pristankom zatvorenika na elektronski nadzor.

Rješenje o stavljanju rješenja o uvjetnom otpustu van snage dostavlja se ustanovi koja je obavezna po jedan primjerak rješenja uručiti osuđeniku, sudu koji je uvjetno otpuštenog osuđenika uputio na izdržavanje kazne zatvora, nadležnoj policijskoj upravi i nadležnom organu socijalne zaštite.

Po prijemu rješenja iz stava 3. ovog člana osuđenik je dužan odmah se javiti u ustanovu na izdržavanje preostalog dijela neizdržane kazne zatvora.

Kao preostali dio neizdržane kazne zatvora računa se vrijeme od dana otpusta na uvjetni otpust do dana redovnog isteka kazne zatvora.

Ukoliko se osuđenik ne javi u ustanovu nakon opoziva uvjetnog otpusta, ustanova je dužna poduzeti radnje na raspisivanju potjernice.

Član 115

Protiv odluka Komisije iz čl. 113. i 114. ovog zakona ne može se izjaviti žalba, niti pokrenuti upravni spor.

Osuđenik ima pravo ponovo podnijeti molbu za uvjetni otpust nakon isteka tri mjeseca od posljednje odluke Komisije.

3. Pružanje pomoći osobi otpuštenoj sa izdržane kazne zatvora

Član 116

Prilikom otpuštanja iz ustanove uvjetno otpuštena osoba naznačit će mjesto gdje će boraviti za vrijeme trajanja uvjetnog otpusta. Po dolasku u mjesto boravka uvjetno otpuštena osoba dužna je prijaviti se nadležnoj policijskoj upravi u roku od 24 sata od dana otpuštanja.

U slučaju promjene mjesta boravka uvjetno otpuštenog osuđenika, ustanova je dužna obavijestiti policijsku upravu iz stava 1. ovog člana.

O prijavi uvjetno otpuštene osobe iz stava 1. ovog člana nadležna policijska uprava dostavlja informaciju direktoru ustanove iz koje je ta osoba otpuštena.

Član 117

Komisija federalnom ministru dostavlja godišnji izvještaj o svom radu..

Član 118

Osuđenika koji se primjereno ponaša, ističe se na radu i aktivno učestvuje u procesu resocijalizacije, a izdržao je najmanje četiri petine (4/5) kazne zatvora, direktor ustanove može uvjetno pustiti na slobodu do tri mjeseca prije isteka kazne.

Uvjetni otpust iz stava 1. ovog člana ne primjenjuje se na zatvorenike kojima je novčana kazna zamijenjena kaznom zatvora.

VIII - USTANOVE ZA IZVRŠENJE KAZNE ZATVORA

1. Opća odredba

Član 119

Za izvršenje kazne zatvora, u skladu sa ovim zakonom, osnivaju se ustanove za izvršenje kazne zatvora kao posebne federalne ustanove.

Ustanove iz stava 1. ovog člana su kazneno-popravni zavodi koji se osnivaju i ukidaju ovim ili drugim posebnim federalnim zakonom.

Kazneno-popravni zavodi imaju svojstvo pravnog lica.

O pitanjima organizacije i načina rada ustanova iz stava 2. ovog člana, primjenjuju se propisi koji se odnose na federalne organe uprave, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

U kazneno-popravnim zavodima izvršavaju se sve kazne zatvora izrečene u krivičnom postupku.

2. Organizacija kazneno-popravnih zavoda

Član 120

Kazneno-popravni zavodi osnivaju se kao:

- 1) kazneno-popravni zavod za muške osobe,
- 2) kazneno-popravni zavod za maloljetnike,
- 3) kazneno-popravni zavod za žene,
- 4) kazneno-popravni zavod za maloljetnice,
- 5) kazneno-popravni zavod - bolnica.

U kazneno-popravnim zavodima iz tač. 1. i 3. stava 1. ovog člana mogu postojati posebna odjeljenja za izvršenje maloljetničkog zatvora i posebna odjeljenja za izvršenje odgojne mere

Član 121

Prema stupnju osiguranja i ograničenja slobode kretanja osuđenih osoba, kao i primijenjenim mjerama postupanja prema tim osobama, kazneno-popravni zavodi mogu biti zatvorenog, poluotvorenog i otvorenog tipa.

U kazneno-popravnim zavodima zatvorenog tipa mogu postojati odjeli poluotvorenog tipa, a u poluotvorenim kazneno-popravnim zavodima odjeli otvorenog tipa.

Član 122

Unutrašnja organizacija kazneno-popravnog zavoda utvrđuje se Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji koji donosi rukovodilac zavoda uz saglasnost Vlade Federacije.

U kazneno-popravnom zavodu, po pravilu, postoje organizacijske jedinice koje se bave poslovima osiguranja, odgoja - tretmana, zdravstvene zaštite i zapošljavanja osuđenih osoba, kao i općim i zajedničkim poslovima.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji mogu se, u zavisnosti od potrebe i prirode poslova, formirati i druge organizacijske jedinice u skladu sa propisima o načelima za utvrđivanje unutrašnje organizacije federalnih organa uprave i federalnih ustanova.

3. Rukovođenje ustanovama i službenici ustanove

Član 123

Kazneno-popravnim zavodom rukovodi direktor.

U kazneno-popravnom zavodu postoji zamjenik direktora koji zamjenjuje direktora u slučaju njegove odsutnosti i spriječenosti i pomaže direktoru u izvršavanju poslova iz njegove nadležnosti.

Direktora i zamjenika direktora kazneno-popravnog zavoda, bez konkursa, postavlja i razrješava Vlada Federacije, na prijedlog federalnog ministra.

Direktor i zamjenik direktora kazneno-popravnog zavoda postavljaju se na četiri godine i nakon isteka tog roka mogu biti ponovo postavljeni.

Za direktora i zamjenika direktora kazneno-popravnog zavoda može se postaviti osoba koja ima visoku školsku spremu i najmanje pet godina radnog iskustva nakon sticanja te spreme.

Direktor i zamjenik direktora kazneno-popravnog zavoda ne mogu biti iz istog konstitutivnog naroda.

Direktor kazneno-popravnog zavoda, organizuje rad zavoda, usklađuje rad organizacionih jedinica, nadzire pravilnost i zakonitost rada, predstavlja zavod i vrši druge poslove za koje je nadležan po zakonu i drugim propisima.

Direktor i zamjenik direktora kazneno-popravnog zavoda za svoj rad odgovaraju Vladi Federacije i federalnom ministru.

Član 124

Direktoru kazneno-popravnog zavoda u rukovođenju pojedinim područjima rada pomažu rukovodeći službenici.

Rukovodeći službenici u kazneno-popravnom zavodu mogu biti pomoćnici i savjetnici direktora.

Pomoćnike i savjetnike direktora kazneno-popravnog zavoda postavlja i razrješava direktor bez konkursa uz saglasnost federalnog ministra.

Radna mjesta rukovodećih službenika iz ovog člana i poslove koje obavljaju utvrđuju se pravilnikom o unutarnjoj organizaciji kazneno-popravnog zavoda.

Član 125

U cilju ostvarenja svrhe izvršenja kazne zatvora iz člana 10. ovog zakona, organizaciona jedinica ustanove nadležna za tretman osuđenih osoba programira i koordinira odgojni rad i ispituje ličnost osuđenika, izrađuje program tretmana za svaku osuđenu osobu, neposredno putem drugih organizacionih jedinica i stručnih instruktora prati rad i ponašanje osuđenih osoba u toku izdržavanja kazne zatvora, prikuplja i objedinjuje podatke i zapažanja stručnih instruktora, nastavnika i drugih osoba koje neposredno rade sa osuđenim osobama, o vladanju i ponašanju osuđenih osoba, analizira i proučava postignute rezultate i uticaj preduzetih odgojnih mjera, te na osnovu postignutih rezultata preduzima potrebne mjere i unapređuje odgojni rad u ustanovi, primjenjujući savremene oblike i metode rada.

Na poslovima odgoja radi potreban broj odgajatelja s odgovarajućom visokom školskom spremom, tako da na jednog odgajatelja dolazi, po pravilu, do 50 osuđenih osoba.

U kazneno-popravnom zavodu postoji grupa stručnjaka za ispitivanje ličnosti i utvrđivanje programa tretmana osuđenih osoba (psiholog, pedagog, socijalni radnik, ljekar, dipl.pravnik i drugi stručnjaci).

Odgajatelji, psiholozi, pedagozi i socijalni radnici polažu stručni ispit pred komisijom koju imenuje federalni ministar.

Pravilnik o polaganju stručnog ispita osoba iz stava 4. ovog člana, donosi federalni ministar.

Član 126

Rad osuđenih osoba u kazneno-popravnom zavodu organizuje se u privrednim jedinicama (pogonima, radionicama i ekonomijama).

Radnici na radu u privrednim jedinicama brinu se o organizovanju privrednih jedinica i njihovom poslovanju, organizuju stručnu obuku osuđenih osoba na radnim mjestima u privrednim jedinicama, te obavljaju i druge poslove utvrđene aktom o unutarnjoj organizaciji ustanove.

Radi stručnog osposobljavanja osuđenih osoba u ustanovama se osigurava potreban broj stručnih instruktora.

Član 127

Radi pružanja ljekarske pomoći osuđenim osobama, u ustanovama se organizuje zdravstvena zaštita.

U kazнено-popravnom zavodu osigurava se, po potrebi, i psihijatrijska služba za dijagnostiku i primjenu odgovarajućih mjera.

U kazнено-popravnom zavodu za žene postoje porodiljski odjel i prikladne prostorije za djecu.

Član 128

Obavljanje upravnih, pravnih, finansijskih, kancelarijskih, kadrovskih i općih poslova vrše službenici ustanove, u skladu sa pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji ustanove.

Član 129

Osobe koje zasnivaju radni odnos u ustanovi na poslovima zatvorskog policajca - stražara (u daljem tekstu: stražar), pored uvjeta predviđenih za službenike u federalnim organima uprave, treba da ispunjavaju zdravstvene i psihofizičke uvjete propisane za policajce Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova - Federalnog ministarstva unutarnjih poslova.

Zdravstvene i psihofizičke sposobnosti kandidata iz stava 1. ovog člana ocjenjuje zdravstvena ustanova koju odredi federalni ministar.

Provjera zdravstvenih i psihofizičkih sposobnosti radnika ustanove koji obavljaju poslove osiguranja obavlja se jedanput godišnje.

Član 130

Službenici ustanova i Federalnog ministarstva, koji rade na poslovima kojim se vrši neposredan uticaj na osuđene osobe i stražari, u pravima iz zdravstvenog, penzijskog i invalidskog osiguranja, kao i drugim pravima po osnovu rada - izjednačavaju se sa sudskom policijom i policijom Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova - Federalnog ministarstva unutarnjih poslova, u skladu sa federalnim zakonom.

Zbog posebnih uvjeta rada i prirode poslova i zadataka sredstva za plaće iz stava 1. ovog člana, osiguravaju se u uvećanom iznosu u odnosu na sredstva koja se osiguravaju za plaće drugih federalnih organa uprave.

Federalno ministarstvo vodi evidenciju o osobama iz stava 1. ovog člana i izdaje im uvjerenja o vremenu provedenom na tim poslovima.

Na kojim radnim mjestima osobama pripadaju prava iz stava 1. ovog člana, utvrđuje Vlada Federacije na prijedlog federalnog ministra.

Član 131

Osoba iz stava 1. člana 130. ovog zakona, koja u vršenju ili povodom vršenja službenog posla ili zadatka izgubi život, sahranit će se o trošku ustanove, odnosno ministarstva, u mjestu koje odredi njegova porodica.

Porodici koju je poginula osoba izdržavala pripada jednokratna novčana pomoć u visini plaće koju je ostvarila posljednjih šest mjeseci prije nastanka smrti.

4. Odgovornost službenika za povrede službene dužnosti

Član 132

Službenici ustanove odgovaraju za povredu službene dužnosti.

Službenici ustanove disciplinski odgovaraju za povrede službene dužnosti utvrđene ovim i drugim zakonom, drugim propisom i pravilnikom o unutarnjoj organizaciji ustanove.

Povrede službene dužnosti mogu biti lake i teške.

Kao teža povreda službene dužnosti smatra se naročito:

- 1) zloupotreba službenog položaja i prekoračenja službenog ovlaštenja;
- 2) povreda obaveze čuvanja službene tajne;
- 3) nesavjesno vršenje službe;
- 4) neopravdan izostanak sa rada u neprekidnom trajanju dužem od tri dana;
- 5) nepoduzimanje ili nedovoljno poduzimanje propisanih mjera usljed čega su nastale ili su mogle nastati štetne posljedice;
- 6) svaka radnja ili propuštanje radnje kojom se onemogućava ili otežava pravilno i brzo funkcionisanje ustanove;
- 7) odbijanje izvršenja službenog zadatka;
- 8) svaki odnos sa osuđenom osobom koji je izvan propisanih zadataka i naređenja rukovodioca ustanove i koji ne doprinosi normalnoj primjeni izvršenja kazne zatvora niti je vezan sa odgojem osuđenih osoba;
- 9) nepristojno ponašanje u ustanovi ili van nje koje nanosi očiglednu štetu i ugledu ustanove;
- 10) povreda propisa o osiguranju od opasnosti od požara, eksplozije ili drugih elementarnih nepogoda;
- 11) nemaran odnos prema povjerenoj imovini, uniformi, naoružanju i opremi;
- 12) dolazak na rad u napitom stanju ili upotreba alkohola ili drugog narkotičkog sredstva koje smanjuje sposobnost za obavljanje službenih zadataka;
- 13) neovlaštena posluaga opreme i sredstava povjerenih za izvršenje službenih zadataka;
- 14) nedostavljanje ili neblagovremeno dostavljanje izvještaja, isprava i podataka na zahtjev ovlaštenih osoba ili organizacija.

15) učestalo ponavljanje lakših povreda radnih obaveza i discipline, izvršenje radnje koja po krivičnom zakonu predstavlja krivično djelo protiv službene dužnosti ili drugo krivično djelo kojim se nanosi šteta ugledu ustanove.

Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji ustanove propisuju se lake povrede službene dužnosti.

Član 133

Odredbe Zakona o radnim odnosima i plaćama službenika organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 13/98), shodno se primjenjuju na službenike ustanova, osim u pitanjima koja su ovim zakonom drukčije uređena.

5. Posebne odredbe o službi osiguranja

a) Zatvorska policija - straža

Član 134

Službu osiguranja u ustanovama vrši zatvorska policija - straža (u daljem tekstu: straža).

Straža osigurava ustanove, radilišta i prostorije u kojima se nalaze, borave i rade osobe lišene slobode, čuvaju te osobe u ustanovama i izvan njih, održavaju unutrašnji red i disciplinu među osobama lišenim slobode, sprovode te osobe i vrše druge poslove određene zakonom, propisima donesenim na osnovu zakona i općim aktima ustanove.

U kazneno-popravnom zavodu za žene unutrašnje osiguranje vrše žene stražari.

Član 135

Stražari su dužni vršiti poslove i zadatke i u slučaju kad je izvršenje tih poslova i zadataka skopčano sa opasnošću po njihov život.

Član 136

Stražari su naoružani i uniformisani.

Stražari imaju pravo na besplatnu uniformu, opremu za vršenje poslova osiguranja i naoružanje.

Stražari imaju posebnu službenu legitimaciju koja im služi za dokazivanje njihove službene funkcije i prava nošenja i upotrebe oružja.

Službenu legitimaciju imaju direktori i zamjenici direktora kazneno-popravnih zavoda.

Sadržaj i obrazac službene legitimacije iz st. 3. i 4. ovog člana propisuje federalni ministar.

Član 137

Osoba koja se prima na rad u službu osiguranja kao pripravnik, pored uvjeta iz člana 129. ovog zakona mora ispunjavati i sljedeće posebne uvjete:

b) da ima srednju stručnu spremu.

Član 138

Osoba koja se prvi put prima u službu osiguranja prima se kao pripravnik stražar.

Pripravnički staž traje šest mjeseci.

Za stručno obrazovanje pripravnika stražara organizuje se praktična obuka putem kurseva, seminara i drugih oblika obrazovanja.

Za vrijeme pripravničkog staža, pripravnik stražar se kroz praktičan rad u ustanovi na odgovarajućim poslovima i zadacima, uz stručnu pomoć i pod stručnim nadzorom, osposobljava za samostalno vršenje poslova i zadataka stražara.

Pripravnik je dužan da u roku od tri mjeseca po isteku pripravničkog staža pristupi polaganju stručnog ispita za zvanje stražara.

Stručni ispit iz stava 5. ovog člana polaže se pred komisijom koju imenuje federalni ministar.

Član 139

Pripravnik stražar koji sa uspjehom ne završi praktičnu obuku neće pristupiti polaganju stručnog ispita.

Pripravniku stražaru iz stava 1. ovog člana, kao i pripravniku stražaru koji nakon završene praktične obuke ne položi stručni ispit, prestaje rad u ustanovi.

Pripravnik stražar koji položi stručni ispit, raspoređuje se na poslove i zadatke stražara.

Član 140

Izuzetno za stražara može se bez svojstva pripravnika primiti osoba koja je radila kao sudski policajac, s tim da je dužna položiti stručni ispit iz dopunskih predmeta za zvanje stražara u roku od šest mjeseci od dana stupanja na rad.

Ispit iz stava 1. ovog člana polaže se pred komisijom iz stava 6. člana 138. ovog zakona, po programu koji utvrdi federalni ministar.

Osobi koja ne položi stručni ispit iz dopunskih predmeta u roku iz stava 1. ovog člana, prestaje rad u ustanovi.

Član 141

Oznaku i značku, uniformu, boju i oznake vozila, službena zvanja, oznake zvanja i uvjete za sticanje službenih zvanja stražara, utvrđuje Vlada Federacije na prijedlog federlanog ministra.

Propise o načinu vršenja službe osiguranja, naoružanju i opremi, njihovim rokovima trajanja i naknadi kad se upropaste, organizaciji praktične obuke, načinu i programu polaganja stručnih isпита. donosi federalni ministar.

Član 142

Za stručno obrazovanje stražara i drugih službenika koji rade na poslovima izvršenja kazne zatvora federalno ministarstvo može organizovati tečajeve, seminare, savjetovanja i druge oblike stručnog usavršavanja.

Federalno ministarstvo može odlučiti da se stručno osposobljavanje i usavršavanje pripadnika straže i određenih službenika koji rade na poslovima izvršenja kazne zatvora obavlja po posebnom programu u odgovarajućoj školi.

Član 143

Kada to interesi službe zahtijevaju, federalni ministar može stražara privremeno uputiti na rad iz jedne u drugu ustanovu u trajanju do šest mjeseci u jednoj kalendarskoj godini.

Uz pristanak stražara iz stava 1. ovog člana, ovaj rad može trajati i duže od šest mjeseci.

Stražar koji je, u smislu st. 1. i 2. ovog člana, privremeno upućen na rad u drugu ustanovu pripadaju dnevnice u visini određenoj općim aktom ustanove u kojoj je pripadnik straže zaposlen, ako je na rad upućen do 30 dana, a ako je upućen na rad preko 30 dana pripada mu naknada za odvojeni život.

Stražaru koji je, u smislu st. 1. i 2. ovog člana upućen na rad ne može imati manju plaću od prosječne plaće koju je ostvario u posljednja tri mjeseca prije upućivanja.

Troškovi nastali u vezi sa privremenim upućivanjem na rad u drugu ustanovu padaju na teret ustanove u koju se vrši premještaj.

b) Upotreba sredstava prinude i druga ovlaštenja službenih osoba

Član 144

Sredstva prinude stražar može upotrijebiti samo kada je to neophodno da se spriječi bjekstvo, fizički napad na osoblje ili osuđene osobe, nanošenje povrede drugoj osobi, otpor osuđene osobe prema zakonitom postupanju službene osobe, samopovrijeđivanje ili prouzrokovanje materijalne štete od strane osuđenih osoba.

Član 145

Pri vršenju službenih poslova iz člana 144. ovog zakona, stražari mogu upotrijebiti vatreno oružje samo ako drugačije ne mogu:

- 1) da zaštite život ljudi;
- 2) da odbiju neposredni napad kojim se ugrožava njihov život ili život službenih osoba;
- 3) da odbiju napad na objekat koji osiguravaju;
- 4) da spriječe bjekstvo osuđene osobe iz ustanove za izvršenje kazne zatvora zatvorenog tipa ili iz posebnog odjeljenja zatvorenog tipa;

5) da spriječe bjekstvo osuđene osobe koju sprovode ili osiguravaju.

U slučajevima iz stava 1. ovog člana, stražari mogu upotrijebiti vatreno oružje samo ako upotrebom fizičke snage, gumene palice ili drugih sredstava prinude predviđenih propisima ne mogu osigurati izvršenje službenog zadatka.

Stražari koji vrše službu u prisustvu rukovodioca straže, mogu upotrijebiti vatreno oružje samo po njegovom naređenju ili naređenju osobe koja ga zamjenjuje.

Naređenje za upotrebu oružja, rukovodilac straže, odnosno njegov zamjenik, može izdati samo u slučajevima iz stava 1. ovog člana.

Rukovodilac ustanove ima ovlaštenje da naredi upotrebu vatrenog oružja kada ocijeni da je nastupio jedan od razloga iz stava 1. ovog člana.

Član 146

Pri neposrednom bjekstvu osuđene osobe iz ustanove ili koja je prilikom sprovođenja pobjegla i sklonila se u stan, odnosno drugu prostoriju, stražar može ući bez naredbe za pretres u stan ili druge prostorije i vršiti pretres radi pronalaženja i hvatanja ove osobe.

U slučaju ulaska u stan, odnosno drugu prostoriju, neće se sastavljati zapisnik, nego će se korisniku, odnosno vlasniku stana ili prostorije odmah izdati potvrda u kojoj će se naznačiti razlog ulaska u stan odnosno druge prostorije.

Ako je izvršeno pretresanje stana, odnosno prostorija, sastavit će se zapisnik.

Pretresanje se može izvršiti i bez prisustva svjedoka, ako nije moguće osigurati njihovo prisustvo.

Radi hvatanja odbjeglih osuđene osobe koju neposredno goni kao i radi prevoženja u najbližu zdravstvenu ustanovu osobe koja je ranjena prilikom upotrebe vatrenog oružja, pripadnik straže ima pravo da se posluži saobraćajnim sredstvima i sredstvima veze do kojih može da dođe, ako to ne može izvršiti na drugi način.

O upotrebi saobraćajnog sredstva i sredstva veze izdaje se potvrda vlasniku saobraćajnog sredstva ili sredstava veze radi naknade troškova od ustanove.

Član 147

O svakoj upotrebi sredstava prinude, (fizička snaga, gumena palica, šmrkovi i hemijska sredstva), i vatrenog oružja prema osuđenim osobama, rukovodilac ustanove dužan je odmah izvijestiti Federalno ministarstvo.

Član 148

Ako su sredstva prinude upotrijebljena u granicama ovlaštenja iz člana 144. ovog zakona, a vatreno oružje u granicama ovlaštenja iz člana 145. ovog zakona, isključena je disciplinska i krivična odgovornost stražara koji je takvo sredstvo upotrijebio.

Federalni ministar donosi bliže propise o upotrebi vatrenog oružja i drugih sredstava prinude, sadržaju zapisnika o pretresu stana i drugih prostorija, potvrde o ulasku u stan i druge prostorije i potvrde o upotrebi saobraćajnog sredstva i sredstva veze.

Član 149

Ako se protiv stražara ili rukovodioca ustanove vodi krivični postupak zbog upotrebe sredstava prinude, vatrenog oružja, ili drugih radnji pri vršenju službenog posla, ustanova će mu osigurati pravnu pomoć u vezi sa vođenjem postupka.

Član 150

Osobe koje na zahtjev osoba iz st. 3. i 4. člana 136. ovog zakona pruže pomoć u savlađivanju ili hvatanju osuđene osobe, koje pružaju otpor, koje su se pobunile ili koje su pobjegle, pa tim povodom budu povrijeđene, razbole se ili trajnije ostanu van radnog odnosa, imaju sva prava iz zdravstvenog, penzijskog i invalidskog osiguranja kao i osobe u stalnom radnom odnosu.

Ako osoba iz stava 1. ovog člana, prilikom pružanja pomoći izgubi život, sahranit će se na trošak ustanove čijem je radniku pružila pomoć u mjestu koje odredi njegova porodica.

U slučaju iz stava 2. ovog člana, porodici ili osobi koju je izdržavala poginula osoba pripada jednokratna pomoć, koja ne može biti manja od šest prosječnih plaća ostvarenih u ustanovi u posljednja tri mjeseca.

Ako se protiv osobe koja je pružila pomoć iz stava 1. ovog člana povede krivični postupak, osigurat će mu se pravna pomoć.

Za ostvarivanje prava iz ovog člana koristit će se sredstva predviđena u članu 156. ovog zakona.

6. Čuvanje službene tajne

Član 151

Službenici i namještenici ustanove su dužni čuvati službenu tajnu.

Obaveza čuvanja službene tajne traje i po prestanku radnog odnosa u ustanovi za izvršenje kazne zatvora.

Kao službene tajne, u smislu ovog zakona, smatraju se:

1) podaci i dokumenti do kojih je službenik i namještenik došao u vršenju ili povodom vršenja službenih poslova, odnosno radnih zadataka koji su zakonom, odnosno propisom donesenim na osnovu zakona i općeg akta, predviđeni kao službena tajna;

2) podaci, dokumenti, mjere i radnje do kojih je službenik i namještenik došao u vršenju ili povodom vršenja službenih poslova, odnosno radnih zadataka, a čijim saopštavanjem ili odavanjem na drugi način neovlaštenoj osobi bi se mogao osujetiti ili otežati rad ustanove, ili bi to bilo štetno po interes ustanove, ili opravdan interes pojedinca ili pravne osobe;

3) podaci i dokumenti koji se po propisima o upravi smatraju službenom tajnom.

Rukovodilac ustanove bliže određuje što se smatra službenom tajnom, način čuvanja službene tajne i oslobođenje od obaveze čuvanja službene tajne.

7. Nadzor nad radom ustanova

Član 152

U cilju osiguranja jedinstvenog sistema izvršenja kazne zatvora, prenošenja pozitivnih iskustava, analiziranja i proučavanja rada pojedinih organizacionih jedinica i pružanja stručne pomoći tim jedinicama, Federalno ministarstvo vrši nadzor nad radom ustanova.

Nadzor nad izvršenjem kazne zatvora obuhvata naročito: zakonito i pravilno postupanje sa osuđenim osobama, nadzor nad organizovanjem i radom ustanova, način odgoja osuđenih osoba, stanje sigurnosti i samozaštite, funkcionisanje službe osiguranja, privredno poslovanje, način sprovođenja zdravstveno-higijenskih mjera, ishranu i odjevanje osuđenih osoba, kao i uvjete iz čl. 38. do 41. ovog zakona.

Nadzor iz stava 2. ovog člana vrši Federalno ministarstvo preko ovlaštenih radnika (u daljem tekstu: inspektor).

U vršenju inspekcijskog nadzora inspektori iz stava 3. ovog člana, imaju prava i dužnosti i odgovornosti koje po zakonu imaju inspektori federalnih organa uprave, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Član 153

O izvršenom inspekcijskom pregledu sastavlja se pismeni izvještaj u koji se unose naročito inspekcijski nalazi i naređuju mjere i rokovi za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti, kao i mjere za unapređenje rada ustanove.

Izvještaj se dostavlja rukovodiocu ustanove.

Ustanova je dužna da postupi po naređenim mjerama.

Na naložene mjere ustanova ima pravo žalbe federalnom ministru u roku od osam dana od dana prijema izvještaja.

Član 154

Ustanova je dužna da Federalnom ministarstvu omogući uvid u sve predmete koji se odnose na sprovođenje zakona i drugih propisa i da o tome daju potpune podatke i obavještenje.

Ustanova je dužna za svaku godinu podnijeti izvještaj o svom radu organu iz stava 1. ovog člana, kao i periodične i druge statističke izvještaje.

Član 155

Kad je to u javnom interesu ili kad to nađe za potrebno, radi upoznavanja javnosti, Federalno ministarstvo može davati informacije o pojedinim pitanjima u vezi s izdržavanjem kazne zatvora predstavnicima štampe i drugih sredstava javnog informisanja.

Davanja obavještenja i podataka uskratit će se kad se radi o državnoj ili službenoj tajni, kad bi to bilo nepoželjno zbog sigurnosti ili održavanja reda u ustanovi ili ako bi to štetilo ostvarivanju svrhe izvršenja kazne zatvora.

Podatke i obavještenja o radu i stanju u ustanovi kao i drugim pitanjima u oblasti izvršenja kazne zatvora daju organi iz stava 1. ovog člana.

8. Sredstva za rad kazneno-popravnih zavoda

Član 156

Sredstva za rad kazneno-popravnih zavoda, osiguravaju se u Budžetu Federacije, u skladu sa Zakonom o Budžetu Federacije.

IX - PRIVREDNE JEDINICE KAZNENO- POPRAVNIH ZAVODA

Član 157

Radi ostvarivanja svrhe izvršenja kazne zatvora i svrhe rada, određenih ovim zakonom u kazneno-popravnim zavodima postoji privredna jedinica koja u svom sastavu može imati pogone, radionice, ekonomije i druge slične organizacione jedinice.

Član 158

Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji kazneno-popravnog zavoda, uređuje se postojanje privredne jedinice i utvrđuje naziv, sjedište, djelatnost, način osiguranja sredstava, prava i obaveze osnivača i druge odredbe potrebne za osnivanje i rad privredne jedinice.

Osnivanje privredne jedinice kazneno-popravnog zavoda upisuje se u registar preduzeća (društava) kod nadležnog suda, u skladu sa federalnim propisom.

U sporovima koji nastaju iz poslovanja privredne jedinice, privrednu jedinicu zastupa Federalno pravobranilaštvo.

Član 159

Ako se iz prihoda ostvarenih poslovanjem privredne jedinice ne mogu izmiriti obaveze nastale zbog obavljanja funkcije privredne jedinice, izmirenje tih obaveza vršit će se iz Budžeta Federacije.

Član 160

Program rekonstrukcije i modernizacije, kao i investicionih ulaganja radi proširenja djelatnosti privredne jedinice, donosi direktor ustanove uz saglasnost Vlade Federacije.

Član 161

Privredna jedinica može kod banaka koristiti zajmove i kredite pod uvjetima koji važe za preduzeće.

Privredne jedinice kazneno-popravnih zavoda ne plaćaju:

- 1) porez na dobit preduzeća,
- 2) doprinos za gradsko zemljište,
- 3) vodni doprinos,
- 4) druge obaveze za koje je to posebnim zakonom određeno.

Na ukalkulisanu vrijednost rada osuđenih osoba ne plaćaju se nikakvi doprinosi i porezi.

Naknade za rad iz člana 72. ovog zakona smatraju se troškovima poslovanja.

Član 163

Privredna jedinica dužna je obračunavati porez na dobit iz stava 1. člana 162. ovog zakona i uplatiti u Fond za razvoj ustanova (u daljem tekstu: Fond) koji se vodi na posebnom računu Federalnog ministarstva.

Sredstva iz stava 1. ovog člana koriste se za investicije u privrednim jedinicama; izgradnju, dogradnju, adaptaciju i opremanje objekata za osuđene osobe; učešće u izgradnji objekata za izvršenje kaznenih sankcija; obezbjeđenje sredstava privrednim jedinicama u smislu člana 159. ovog zakona; finansiranje održavanja kazni zatvora osuđenih osoba; rješavanje stambenih pitanja, kao i druge potrebe u oblasti izvršenja kazne zatvora.

O utrošku sredstava Fonda iz stava 1. ovog člana odlučuje rješenjem federalni ministar.

Član 164

Privredna jedinica može stupati u poslovno-tehničku saradnju sa preduzećima i drugim pravnim osobama, vodeći računa o ciljevima utvrđenim ovim zakonom.

Član 165

Privredna jedinica kazneno-popravnog zavoda dužna je voditi posebno računovodstvo po propisima o računovodstvu.

Finansijsko poslovanje privredna jedinica vrši preko posebnog računa kod Zavoda za platni promet.

Član 166

Odredbе ovog zakona o poslovanju privrednih jedinica ne odnose se na uslužne djelatnosti koje kazneno-popravni zavod obavlja u vlastitoj režiji za svoje potrebe.

Prihodi i rashodi u vezi sa djelatnosti iz stava 1. ovog člana predviđaju se finansijskim planom i predračunom kazneno-popravnog zavoda.

X - IZVRŠENIE MIERA SIGURNOSTI

1. Obavezno psihijatrijsko liječenje i čuvanje u zdravstvenoj ustanovi

Član 167

Mjera sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi izvršava se u posebnoj zdravstvenoj ustanovi osnovanoj samo za tu svrhu ili u posebnom odjeljenju zdravstvene ustanove (u daljem tekstu: posebno odjeljenje).

Član 168

Posebna zdravstvena ustanova iz člana 167. ovog zakona osniva se i ukida federalnim zakonom.

Federalno ministarstvo zdravstva odlučuje u kojim zdravstvenim ustanovama se osnivaju odjeljenja za izvršenje mjera sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi.

Član 169

Izuzetno od odredbe člana 167. ovog zakona, mjera sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi može se izvršavati u posebnom odjeljenju u kazneno-popravnom zavodu (u daljem tekstu: posebno odjeljenje zavoda).

Član 170

Upućivanje osoba na izvršenje mjere sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi vrši sud iz člana 22. ovog zakona.

Član 171

Prema osobama koje su upućene u zdravstvenu ustanovu radi obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja mogu se primijeniti samo ona ograničenja kretanja i dodira sa ostalim osobama koja su neophodna radi njihovog čuvanja i liječenja ili radi održavanja kućnog reda i discipline u zdravstvenoj ustanovi ili u posebnom odjeljenju.

Kućni red iz stava 1. ovog člana donosi rukovodilac zdravstvene ustanove uz saglasnost organa nadležnih za vršenje nadzora iz člana 176. ovog zakona.

Član 172

Zdravstvena ustanova u koju je upućena osoba radi obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi dužna je da najmanje jedanput godišnje obavještava o zdravstvenom stanju te osobe sud koji je izrekao mjeru.

Kad se završi liječenje osobe upućene u zdravstvenu ustanovu radi izvršenja mjera sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi, zdravstvena ustanova obavijestit će o tome sud koji je izrekao mjeru sigurnosti, a može predložiti uvjetni otpust osobi kojoj još nije istekla kazna zatvora u skladu sa odredbama Krivičnog zakona Federacije.

Ako sud utvrdi da je dalje zadržavanje osobe prema kojoj se izvršava mjera sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi nepotrebno, donijet će odluku o

bila smještena u zdravstvenu ustanovu, a ako se radi o osobi iz člana 64. Krivičnog zakona Federacije kome još nije istekla kazna, sudska policija na zahtjev suda, sprovest će osuđenu osobu na izdržavanje kazne u odgovarajuću ustanovu.

Član 173

Osobu kojoj je izrečena mjera sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi sprovodi u zdravstvenu ustanovu sudska policija.

Nalog za sprovođenje osobe iz stava 1. ovog člana, izdaje sud koji je izrekao mjeru sigurnosti.

Član 174

Osoba prema kojoj je izrečena mjera sigurnosti iz člana 173. ovog zakona, može ostati u pritvoru ili na slobodi najduže mjesec dana od dana pravosnažnosti sudske odluke.

Ako sud odluči da osobu prema kojoj je izrečena mjera sigurnosti ostavi u pritvoru, u smislu odredbe stava 1. ovog člana, dužan je donijeti posebno rješenje, po prethodno pribavljenom mišljenju lekara psihijatra.

Zdravstvena ustanova iz čl. 167. i 169. ovog zakona dužna je primiti upućenu osobu i sprovoditi prema njoj mjere određene čl. 167. do 174. ovog zakona.

Član 175

Spoljno osiguranje zdravstvene ustanove ili posebnog odjeljenja zavoda za izvršenje mjere sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi vrše, po potrebi, čuvari te ustanove.

Odredbe ovog zakona o straži shodno se primjenjuju i na čuvare koji vrše osiguranje iz stava 1. ovog člana.

Član 176

Nadzor u pogledu izvršenja mjera sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi, kao i posebnog odjeljenja zavoda, vrši Federalno ministarstvo zdravstva.

Nadzor u pogledu zakonitog i pravilnog postupanja prema osobama iz stava 1. ovog člana vrši Federalno ministarstvo, sud koji je izrekao mjeru i sud na čijem području se nalazi posebna zdravstvena ustanova, odnosno posebno odjeljenje, u kome se izvršava mjera sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi.

Član 177

Troškovi sprovođenja i izvršenja mjere sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi obezbjeđuju se u Budžetu Federacije.

Član 178

Bliže propise o izvršenju mjere sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u

2. Obavezno psihijatrijsko liječenje na slobodi

Član 179

Mjera sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja na slobodi izvršava se u psihijatrijskim zdravstvenim ustanovama.

U kojoj će se zdravstvenoj ustanovi izvršavati mjera sigurnosti iz stava 1. ovog člana, određuje Federalno ministarstvo zdravstva.

Član 180

Sud iz člana 22. ovog zakona dužan je u roku od osam dana od dana pravosnažnosti presude, kojom je izrečena mjera obaveznog psihijatrijskog liječenja na slobodi, tu osobu uputiti u zdravstvenu ustanovu.

Sud će istovremeno prepis pravosnažne sudske odluke dostaviti i organu uprave nadležnom za poslove socijalne zaštite, (u daljem tekstu: organ socijalnog staranja), prema mjestu prebivališta, odnosno boravišta te osobe.

Član 181

Zdravstvena ustanova u koju je upućena osoba radi obaveznog psihijatrijskog liječenja na slobodi dužna je primiti tu osobu i svakih šest mjeseci obavještavati o stanju zdravlja te osobe sud koji je izrekao ovu mjeru.

Kada se završi liječenje osobe iz stava 1. ovog člana, zdravstvena ustanova obavijestit će o tome sud koji je izrekao mjeru sigurnosti.

Član 182

Troškovi izvršenja mjere sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja na slobodi osiguravaju se u Budžetu Federacije.

3. Obavezno liječenje narkomana i alkoholičara

Član 183

Mjera sigurnosti obaveznog liječenja narkomana i alkoholičara, izrečena uz bezuvjetnu kaznu zatvora, izvršava se u kazneno-popravnom zavodu u kojem postoje uvjeti za takvo liječenje ili zdravstvenoj ustanovi iz člana 167. ovog zakona. Po završenom liječenju, osuđena osoba kojoj još kazna traje upućuje se na izdržavanje ostatka kazne zatvora u ustanovu prema rasporedu upućivanja.

Ako do isteka kazne zatvora nije dovršeno obavezno liječenje osuđene osobe iz stava 1. ovog člana, ustanova iz koje se otpušta takva osoba obavijestit će o tome sud koji je mjeru izrekao, zdravstvenu ustanovu iz stava 3. ovog člana i organ socijalnog staranja mjesta prebivališta otpuštene osobe, kako bi se organizovao njen prihvat radi nastavka liječenja na slobodi.

Mjera sigurnosti obaveznog liječenja narkomana i alkoholičara, izrečena uz uvjetnu osudu,

U slučaju opozivanja uvjetne osude, izvršenje mjere sigurnosti obaveznog liječenja narkomana i alkoholičara sprovede se, odnosno nastavit će se, po odredbama st. 1. i 2. ovog člana.

Član 184

Osoba prema kojoj je, uz kaznu zatvora, izrečena mjera sigurnosti obaveznog liječenja narkomana i alkoholičara upućuje se u ustanovu u kojoj se izvršava ova mjera.

Upućivanje radi izvršenja mjere iz stava 1. ovog člana, vrši sud iz člana 22. ovog zakona, a ako se osuđena osoba nalazi u pritvoru, upućivanje vrši nadležni sud na čijem se području osuđena osoba nalazi u pritvoru.

Nadzor nad izvršenjem mjere iz stava 1. ovog člana vrši Federalno ministarstvo.

Član 185

Ako je mjera sigurnosti obaveznog liječenja narkomana i alkoholičara izrečena uz uvjetnu osudu, sud upućuje učinioca krivičnog djela u određenu zdravstvenu ustanovu u kojoj će se sprovesti bolničko ili ambulantno liječenje.

Ako se učinilac ne javi određenoj zdravstvenoj ustanovi na liječenje ili samovoljno napusti započeto bolničko ili ambulantno liječenje, ili odbije da se podvrgne ili izbjegava to liječenje nepridržavanjem određene terapije, zdravstvena ustanova obavijestit će o tome sud.

Zdravstvena ustanova obavještava o uspjehu liječenja sud koji je učinioca krivičnog djela uputio, kao i sud koji je izrekao mjeru sigurnosti iz stava 1. ovog člana.

Član 186

Troškove obaveznog liječenja narkomana i alkoholičara u kazнено-popravnom zavodu snosi ta ustanova.

Troškove obaveznog liječenja narkomana i alkoholičara u zdravstvenoj ustanovi, za osobe koje su zdravstveno osigurane, snosi nadležni zavod zdravstvenog osiguranja.

Troškovi obaveznog liječenja za osobe koje nisu zdravstveno osigurane, kao i dio troškova koje po posebnim propisima snosi sam osiguranik, padaju na teret Budžeta Federacije.

Član 187

Ovlašćuje se federalni ministar da, uz pribavljeno mišljenje Federalnog ministarstva zdravstva, po potrebi, donese bliže propise za izvršenje mjere sigurnosti obaveznog liječenja narkomana i alkoholičara kada se ta mjera izvršava u kazнено-popravnim zavodima, a Federalno ministarstvo zdravstva kada se ta mjera izvršava u zdravstvenim ustanovama.

4. Protjerivanje stranca iz Federacije

Član 188

Sud koji je donio presudu kojom je strancu izrečena mjera sigurnosti protjerivanja stranca iz Federacije, obavještava o tome nadležni organ za unutrašnje poslove na čijem području osuđeni ima prebivalište, odnosno boravište.

Ako je takvom strancu izrečena i kazna zatvora, kad kazna istekne ili bude oprostena ili osuđena strana osoba bude puštena na uvjetni otpust, ustanova će o tome obavijestiti organ za unutrašnje poslove na čijem području se nalazi ta ustanova.

Strancu kome je izrečena mjera sigurnosti protjerivanja iz zemlje, organ za unutrašnje poslove koji izvršava ovu mjeru sigurnosti odredit će primjeren rok do koga treba da napusti teritoriju Federacije.

Ako stranac koji je državljanin susjedne države ne napusti teritoriju Federacije u određenom roku, sprovest će se do granice i predati pograničnim organima susjedne države.

Stranac koji nije državljanin susjedne države ili je osoba bez državljanstva, uputit će se na boravak u određeno mjesto do napuštanja teritorije Federacije.

Stranac ne smije napustiti mjesto iz stava 5. ovog člana, bez odobrenja nadležnog organa za unutrašnje poslove.

Član 189

Dok traje mjera protjerivanja stranca iz zemlje, strancu je zabranjen dolazak na teritoriju Federacije.

Član 190

Pored odredaba ovog zakona, u izvršenju mjere sigurnosti protjerivanja stranaca iz Federacije, primjenjivat će se i odredbe federalnog zakona kojim su utvrđena pitanja kretanja i boravka stranaca u Federaciji.

XI - IZVRŠENJE ODGOJNIH MJERA

Član 191

Svrha izvršenja odgojnih mjera je da se pružanjem zaštite, pomoći i nadzora maloljetnim počiniocima krivičnih djela u najvećoj mjeri obezbjeđuje njihovo odgajanje, popravljanje i pravilan razvoj, a kad je to potrebno i da se spriječe u vršenju krivičnih djela.

Član 192

U izvršavanju odgojnih mjera s maloljetnicima treba postupati na način koji odgovara njihovom uzrastu i osobnim svojstvima, pridržavajući se u radu pedagoških, andragoških i psiholoških principa.

Maloljetnike treba podsticati da aktivno sudjeluju u svom odgajanju, mijenjanju svojih stavova i loših navika i u razvijanju osjećaja odgovornosti za vlastite postupke.

Tokom izvršavanja odgojnih mjera maloljetnicima će se u skladu sa njihovim uzrastom i sposobnostima kao i sklonostima prema određenim zanimanjima, osigurati osnovno i srednje obrazovanje, kao i radno osposobljavanje.

Član 193

Sud koji je vodio krivični postupak protiv maloljetnika može odrediti da se s izvršenjem pojedinih odgojnih mjera može početi i prije pravosnažnosti sudske odluke, ako je to za odgoj maloljetnika korisno i istovremeno potrebno radi izdvajanja maloljetnika iz sredine u kojoj je živio, radi pružanja pomoći, zaštite ili smještaja maloljetnika, a kad taj smještaj nije moguće osigurati na drugi način, ili kad je to potrebno da ga se spriječi u vršenju krivičnih djela ili asocijalnog ponašanja.

Član 194

Nadzor nad zakonitim izvršenjem odgojnih mjera vrši sud koji je izrekao mjeru.

Član 195

Odredbe ovog zakona koje se odnose na maloljetnike primjenjuju se i na osobe koje su u toku primjene odgojnih mjera postale punoljetne, kao i na mlađe punoljetne osobe kojima je sud izrekao odgojnu mjeru.

Član 196

Odgojne mjere, osim odgojne mjere upućivanja u odgojno-popravni zavod, izvršava nadležna ustanova socijalne skrbi na način i po postupku predviđenim čl. 191. do 195. ovog zakona i kantonalnim-županijskim zakonom.

XII - IZVRŠENJE ZAVODSKIH MJERA

1. Upućivanje u odgojnu ustanovu

Član 197

Zavodska mjera upućivanja u odgojnu ustanovu izvršava se u odgojnoj ustanovi osnovanoj za tu svrhu, saglasno zakonu.

Član 198

Odgojna ustanova pruža maloljetniku zaštitu, pomoć i nadzor radi pravilnog odgoja i razvoja, a prema potrebi poduzima i odgovarajuće mjere.

Član 199

Po prijemu u odgojnu ustanovu, maloljetnik se raspoređuje u odgovarajuću odgojnu grupu, zavisno od uzrasta, završenog razreda škole, psiho-tjelesnih svojstava i stepena njegove odgojne zapuštenosti.

Odgojna grupa iz stava 1. ovog člana. obuhvata najviše 10 maloljetnika i ima posebnog

Član 200

U odgojnoj ustanovi maloljetnik se uključuje u osnovnu školu, a u okviru mogućnosti odgojne ustanove i uz saglasnost roditelja i maloljetnika uključuje se u odgovarajuću školu srednjeg obrazovanja.

2. Upućivanje u odgojno-popravni dom

Član 201

Odgojno-popravni zavod je namijenjen za izvršenje odgojne mjere upućivanja u odgojno-popravni zavod, koji se osniva za tu svrhu i koji u procesu odgoja maloljetnika obezbjeđuje ostvarivanje svrhe izvršenja ove odgojne mjere.

Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, u kazneno-popravnom zavodu iz tač. 1. i 3. stava 1., člana 120. ovog zakona, može postojati posebno odjeljenje za izvršenje odgojne mjere upućivanja u odgojno-popravni dom.

Član 202

Prema stepenu osiguranja i ograničenja slobode maloljetnika i mjerama koje se primjenjuju u odgoju i postupanju prema maloljetnicima, odgojno-popravni zavod može biti otvorenog i poluotvorenog tipa.

U slučaju potrebe u poluotvorenom zavodu može postojati i zatvoreno odjeljenje.

Član 203

Odgojno-popravni zavod se osniva i ukida federalnim zakonom kao odgojno-popravni zavod za muške maloljetne osobe i kao odgojno-popravni zavod za ženske maloljetne osobe.

Sredstva za rad odgojno popravnog zavoda iz stava 1. ovog člana osiguravaju se u Budžetu Federacije.

Član 204

Odgojno-popravni zavod pruža maloljetniku zaštitu, pomoć i nadzor radi izobrazbe, odgoja i daljnjeg pravilnog razvoja.

Jedan odgajatelj u odgojno-popravnom zavodu, u pravilu, radi sa 10 maloljetnika.

Član 205

Dnevna ishrana maloljetnika u odgojno-popravnom zavodu sastoji se od najmanje tri obroka čija vrijednost ne smije biti manja od 16.000 džula.

Član 206

Oboljeli maloljetnik za čije liječenje ne postoje uvjeti u odgojno-popravnom zavodu uputit će se na liječenje u odgovarajuću zdravstvenu ustanovu.

Član 207

U odgojno-popravnom zavodu maloljetnicima se osigurava osnovna i srednja izobrazba.

Maloljetnici mogu sticati stručne kvalifikacije i izvan zavoda, a može im se omogućiti i izvanredno školovanje i stručno usavršavanje.

Kvalifikacije koje maloljetnici stiču u školama, tečajevima i radionicama iz stava 1. ovog člana imaju važnost kao i kvalifikacije koje se stiču u odgovarajućim školama i radionicama izvan odgojno-popravnog zavoda, a iz svjedodžbi o stečenom obrazovanju ne smije se vidjeti da je stečena u odgojno-popravnom zavodu.

Vrijeme koje je maloljetnik proveo na stručnim i drugim radovima u odgojno-popravnom zavodu računa se kao vrijeme provedeno na radu kad je to potrebno radi sticanja određenih kvalifikacija.

Član 208

Radno vrijeme maloljetnika koji pohađaju školu i rade u radionicama određuje se po propisima koji važe za učenike srednjih škola za kvalificirane djelatnosti.

Maloljetnici se izvan radnog vremena mogu zapošljavati dnevno jedan sat na poslovima nužnim za uređenje odgojno-popravnog zavoda.

Maloljetnicima se osigurava devet sati neprekidnog odmora u toku od 24 sata, kao i dva dana odmora u sedmici.

Član 209

Maloljetnicima, koji pohađaju školu i postižu zadovoljavajući uspjeh u učenju, koji se zalažu na radu i dobrog su vladanja, pripada odmor od 15 dana za vrijeme zimskog raspusta i 45 dana za vrijeme ljetnog raspusta.

Ostali maloljetnici i maloljetnici koji ne pohađaju nastavu za sticanje stručne spreme, a na radu su proveli ukupno šest mjeseci, uključujući tu vrijeme provedeno na liječenju, osim u slučajevima namjernog ozlijeđivanja, imaju pravo na odmor od 24 do 30 radnih dana godišnje.

Vrijeme provedeno na raspustu i odmoru uračunava se u vrijeme provedeno u odgojno-popravnom zavodu.

Pravilnikom o kućnom redu odgojno-popravnog zavoda bliže se propisuje način određivanja duljine i korištenja raspusta i odmora maloljetnika.

Član 210

Maloljetnik ima pravo na odsustvo do sedam dana u toku jedne godine u slučaju smrti ili teže bolesti člana uže porodice.

Član 211

Maloljetnicima u odgojno-popravnom zavodu pripada naknada za obavljene rad.

Ako maloljetnik radi puno radno vrijeme, pripada mu naknada u visini jedne četvrtine do tri četvrtine zarade koju primaju za isti rad radnici u preduzećima (društvima).

Maloljetnicima koji pohađaju školu i rade u radionicama pripada naknada za rad u iznosu od 70% naknade koju primaju učenici odgovarajuće srednje škole van ustanove.

Član 212

Maloljetnicima koji bez svoje krivnje ne rade, a nemaju vlastitih sredstava, osiguravaju se sredstva za podmirenje najnužnijih potreba.

Maloljetniku koji oboli na radu ili u vezi s radom, pripada naknada za vrijeme spriječenosti za rad po propisima o radnim odnosima.

Član 213

Maloljetnici mogu slati i primati pismene pošiljke bez ograničenja.

Posjete članova uže porodice i osoba koje odobri direktor zavoda, kao i primanje novčanih i drugih pošiljaka omogućit će se maloljetnicima u skladu sa pravilnikom o kućnom redu zavoda.

Član 214

Maloljetnicima se mogu davati nagrade za postignute uspjehe u učenju, na radnom mjestu, te za primjerno vladanje, a mogu im se davati i druge pogodnosti u skladu sa pravilnikom o kućnom redu.

Član 215

Maloljetnici su obavezni pridržavati se odredaba zakona i propisa donesenih na osnovu njih, izvršavati naređenja službenih osoba u zavodu i pažljivo čuvati imovinu i predmete koji su im dati na rukovanje i upotrebu.

Za povrede radne discipline i nepravilan odnos prema drugim maloljetnicima ili osoblju zavoda, maloljetnicima se može, pored disciplinskih kazni predviđenih zakonom, izreći i disciplinska kazna izdvajanja u posebnu prostoriju do pet dana.

Član 216

Odredbe ovog zakona o osnivanju kazнено-popravnih zavoda, unutarnjoj organizaciji, privrednim jedinicama, službenicima i namještenicima, o položaju osuđenih osoba, prijemnom odjeljenju, načinu raspoređivanja u klasifikacione grupe, upoznavanju i primjeni kućnog reda i kućnom redu, materijalnoj odgovornosti osuđenih osoba, shodno se primjenjuju na odgojno-popravne zavode i na izvršenje odgojne mjere upućivanja u odgojno-popravni dom.

3. Upućivanje u drugu ustanovu za osposobljavanje

Član 217

Mjera upućivanja u drugu ustanovu za osposobljavanje izvršava se u odgovarajućim ustanovama

djeci i omladini ometenoj u psihofizičkom razvoju zbrinjavanje, odgoj i izobrazbu u posebnim uvjetima, usmjeravanje i osposobljavanje, te zdravstvenu zaštitu i odgovarajuće oblike stručne pomoći.

Član 218

Kad je mjera upućivanja u drugu ustanovu za osposobljavanje izrečena umjesto mjere sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi osigurava se čuvanje maloljetnika u odgovarajućoj ustanovi u potrebnoj mjeri, kao i njegovo liječenje uz stalni nadzor ljekara.

XIII - ODGAĐANJE, PREKID I PRESTANAK ODGOJNIH MJERA

Član 219

Odgađanje i prekid izvršenja zavodske odgojne mjere uređuje se kantonalnim-županijskim zakonom.

Član 220

Maloljetnik će se otpustiti iz ustanove za izvršenje zavodske mjere čim ustanova primi sudsku odluku o prestanku ili zamjeni zavodske mjere, odnosno čim protekne zakonom predviđeno najduže trajanje odgojne mjere.

Prilikom otpuštanja iz ustanove iz stava 1. ovog člana, maloljetniku će se osigurati troškovi putovanja do mjesta gdje će maloljetnik boraviti, kao i sredstva za nužnu opremu koja mu nedostaje (odijelo, rublje i sl.).

Član 221

Kada se maloljetnik nalazi u završnom razredu škole ili pri kraju stručne izobrazbe, a otpuštanjem iz ustanove za izvršenje zavodske mjere bi se onemogućio završetak školovanja, odnosno stručne izobrazbe, ustanova može maloljetniku, na njegov zahtjev, omogućiti završetak školovanja odnosno stručne izobrazbe.

Za vrijeme pohađanja škole ili stručne izobrazbe iz stavka 1. ovog člana, prema maloljetniku se ne primjenjuje zavodska mjera.

XIV - POMOĆ NAKON IZVRŠENJA ZAVODSKE MJERE

Član 222

Za vrijeme izvršenja zavodske mjere nadležno tijelo starateljstva održava stalnu vezu s maloljetnikom, s njegovom porodicom i s ustanovom za izvršenje zavodske mjere kako bi se maloljetnik što bolje pripremio za vraćanje svojoj porodici i uključio u redovni život.

Ustanova za izvršenje zavodske mjere obavezna je da pravovremeno obavijesti nadležno tijelo starateljstva o otpuštanju maloljetnika iz ustanove i da tom tijelu predloži mjere koje bi trebalo poduzeti za prihvat maloljetnika.

Da bi se po izvršenju zavodskih mjera što bolje organizovalo prihvatanje maloljetnika u sredinu u koju će se vratiti, nadležno tijelo starateljstva obavezno je da se posebno založi za maloljetnika koji nema roditelja ili čije su porodične prilike nesređene.

Član 224

Ako je maloljetnik bolestan, a treba se otpustiti iz ustanove za izvršenje zavodske mjere i nije sposoban za putovanje, ustanova u kojoj se izvršavala odgojna mjera smjestit će ga u najbližu zdravstvenu ustanovu radi liječenja.

XV - PRIMJENA ZAKONA NA USTANOVE KANTONA-ŽUPANIJA

Član 225

Odredbe čl. 1. do 118., čl. 130. do 150., čl. 152. do 155. i člana 188. ovog zakona primjenjuju se i na kantonalne-županijske ustanove za izvršenje prekršajnih sankcija i drugih mjera.

Odredbe ovog zakona o ovlaštenjima direktora kazнено-popravnog zavoda primjenjuju se i na rukovodioce kantonalnih-županijskih ustanova iz stava 1. ovog člana, ako zakonom kantona-županije nije drukčije određeno.

Odredbe ovog zakona o ovlaštenjima Federalnog ministarstva, odnosno federalnog ministra primjenjuju se i na organe uprave kantona-županije nadležnih za izvršenje krivičnih i prekršajnih sankcija i drugih mjera, odnosno rukovodioce tih organa, ako zakonom kantona-županije nije drukčije određeno.

XVI - KAZNENE ODREDBE

Član 226

Novčanom kaznom u iznosu od 1.000 do 5.000 KM kaznit će se za prekršaj:

1) zdravstvena ustanova koja postupi suprotno odredbama stava 3. člana 174., stava 1. člana 181. i stava 3. člana 183. ovog zakona;

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kaznit će se i odgovorna osoba u zdravstvenoj ustanovi novčanom kaznom u iznosu od 200 do 600 KM.

Član 227

Novčanom kaznom u iznosu od 200 do 500 KM kaznit će se za prekršaj osuđeni stranac:

1) ako ne napusti teritoriju Federacije ili neće da boravi u mjestu koje mu je određeno do napuštanja teritorije Federacije (st. 4. i 5. člana 188.);

2) ako postupi suprotno odredbi člana 189. ovog zakona.

Član 228

Novčanom kaznom u iznosu od 50 do 200 KM kaznit će se za prekršaj osuđena osoba koioi ie

zdravstvenoj ustanovi na liječenje ili izbjegne to liječenje nepridržavanjem određene terapije, ili napusti započeto bolničko ili ambulantno liječenje, kao i osuđena osoba koja po otpuštanju iz određene ustanove za izvršenje kazne zatvora ne nastavi sa obaveznim liječenjem, koje je po ocjeni ustanove potrebno (stav 2. člana 183. i stav 2. člana 185.).

Ako se osoba iz stava 1. ovog člana podvrgne određenom obaveznom liječenju, izrečena novčana kazna, ako nije izvršena, može se poništiti.

Član 229

Novčanom kaznom u iznosu od 20 do 100 KM kaznit će se za prekršaj osuđena osoba koja se, po uvjetnom otpuštanju sa izvršene kazne, ne prijavi u roku od sedam dana od dana otpuštanja organu za unutrašnje poslove ili ako ne prijavi promjenu mjesta boravka, odnosno prebivališta (Član 114.).

XVII - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 230

Po odredbama ovog zakona izvršavat će se i pravosnažne odluke inostranih sudova, ukoliko posebnim zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno.

Po odredbama ovog zakona izvršavaju se i sankcije izrečene stranim državljanima i osobama bez državljanstva, ukoliko posebnim zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno.

Član 231

Kantoni-županije dužni su donijeti propise o pitanjima iz stava 2. člana 1. ovog zakona najkasnije u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Federalni ministri koji su ovim zakonom ovlašteni za donošenje propisa za provođenje pojedinih odredaba ovog zakona, donijet će te propise u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Pravilnik o unutarnjoj organizaciji, pravilnik o kućnom redu kazneno-popravnih zavoda, kao i pravilnik o naknadama za rad i pravilnik o zaštiti na radu osuđenih osoba, donijet će se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 232

Kazneno-popravni dom u Zenici nastavlja raditi kao Kazneno-popravni zavod zatvorenog tipa sa Odjeljenjem maloljetničkog zatvora za maloljetnike u Zenici i Odjeljenjem u općini Usora.

Izvršenje mjere sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi izvršavat će se za sve osobe sa teritorija Federacije u posebnom odjeljenju pri Kazneno-popravnom zavodu u Zenici, dok Federalno ministarstvo i Federalno ministarstvo zdravstva ne odrede zdravstvenu ustanovu u kojoj će se izvršavati ova mjera.

Mjera sigurnosti obaveznog psihijatarskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi izvršavaće se u posebnom odjeljenju iz stava 2. ovog člana, najduže tri godine od dana stupanja na snagu ovog zakona do kada će se organizovati izvršenje mjere u ustanovi iz člana 167. ovog zakona.

Kazneno-popravni dom poluotvorenog tipa Butmir (dio koji se nalazi na teritoriju Federacije) i Okružni zatvor u Sarajevu nastavljaju raditi kao Kazneno-popravni zavod poluotvorenog tipa u Sarajevu sa odjeljenjima u Ustikolini i općini Pale-Prača..

Okružni zatvor u Bihaću nastavlja sa radom kao Kazneno-popravni zavod poluotvorenog tipa u Bihaću.

Okružni zatvor u Mostaru nastavlja sa radom kao Kazneno-popravni zavod poluotvorenog tipa u Hercegovačko-neretvanskom kantonu-županiji sa Odjeljenjem u Zapadno-hercegovačkom kantonu-županiji.

Okružni zatvor u Tuzli i Okružni zatvor u Orašju nastavljaju raditi kao Kazneno-popravni zavod poluotvorenog tipa u Tuzli i Kazneno-popravni zavod poluotvorenog tipa u Orašju.

Objekti, zemljište i druge stvari na korištenju kod kazneno-popravnih domova u Zenici i Butmiru-Sarajevu i okružnih zatvora u Bihaću, Sarajevu, Mostaru i Tuzli, postaju vlasništvo Federacije, a pitanja vlasništva objekata, zemljišta i drugih stvari koje koriste okružni zatvori u Busovači i Orašju urediće se posebnim ugovorom između Vlade Federacije i vlada kantona-županija na čijem se području nalaze ti zatvori.

Član 233

Osniva se kazneno-popravni zavod poluotvorenog tipa u Busovači.

Član 234

Osniva se Kazneno-popravni zavod za žene u Ljubuškom sa Odjeljenjem maloljetničkog zatvora za maloljetnice i Odjeljenjem za izvršenje odgojne mjere upućivanja u odgojno-popravni dom za maloljetnice, koji će početi sa radom najkasnije u roku od tri godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do početka rada Zavoda iz stava 1. ovog člana, kazna zatvora za žene, maloljetničkog zatvora za maloljetnice i odgojna mjera upućivanja u odgojno-popravni dom za maloljetnice, izvršavaće se u skladu sa Pravilnikom iz stava 2. člana 26. ovog zakona.

Član 234a

"Osniva se odgojno-popravni dom u Orašju.

Član 235

Vlada Federacije će odrediti sjedišta kazneno-popravnih zavoda i odjeljenja iz čl. 232. i 233. ovog zakona uz prethodno pribavljeno mišljenje vlada kantona-županija, na čijem će se području nalaziti ti zavodi, odnosno odjeljenja.

Član 236

Do donošenja propisa iz stava 2. člana 1. ovog zakona, kazna zatvora izrečena u prekršajnom postupku, izvršavat će se u posebnim odjeljenjima kazneno-popravnih zavoda iz čl. 232. i 233. ovog zakona.

U kazneno-popravnim zavodima iz čl. 232. i 233. ovog zakona mogu postojati posebna odjeljenja za izvršenje mjere pritvora po rješenju nadležnog suda, do regulisanja uvjeta izvršenja mjere pritvora kantonalnim-županijskim propisima.

U slučaju iz st. 1. i 2. ovog člana troškove izdržavanja kazne zatvora i mjere pritvora snosi kanton-županija.

Član 237

Uvjeti iz stava 1. člana 39. ovog zakona osiguravat će se prema posebnom planu ustanove, u skladu sa materijalnim mogućnostima, a najkasnije u roku od pet godina od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 238

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje primjena zakona o izvršenju sankcija koji su se primjenjivali na teritoriji Federacije, izuzev odredaba kojima se uređuju pitanja iz stava 2. člana 1. ovog zakona koje će se prestati primjenjivati danom stupanja na snagu kantonalno-županijskih propisa iz stava 1. člana 231. ovog zakona.

Član 239

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".